ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

КУНДАЛИК ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМА

1991 йил 23 октябрь
ЧОРШАНБА
№ 205 (5.248)
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

УЛКАН ХИРМОН—МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКАГА ДАРМОН

„Қишлоқ ҳақиқати"нинг 1991 МАВСУМ ОЙНАСИ ТЕЛ: 33-54-33 32-54-51 32-54-52

Республикамиз оқ олтин хирмони тобора юксалмоқда. Маррага етиб келган вилоятлар, районлар ва хўжаликлар сони кундан-кунга кўпайяпти. Куни кеча Боёвут райони пахтакорлари ҳам пахта тайёрлаш йиллик режасини ошиғи билан адо этдилар. Мавжуд майдоннинг гектаридан 27,3 центнердан ҳосил кўтарилди. Азамат деҳқонлар 46,800 тонналик хирмон уйдилар.

Баҳорги табиат инжиқликлари Боёвутни ҳам четлаб ўтмади. 12 минг гектар майдондаги ниҳоллар талофот кўрди. Лекин фидокорона меҳнат, уюшқоқлик, омилкорлик эвазига мўл ҳосил етиштирилди. Айниқса, «1 май», «Ғалаба» давлат хўжаликларида ва Носир Маҳмудов номли, Ленин номли, Навоий номли, «Ленинизм», «Комунизм» жамоа хўжаликлари деҳқонлари ҳар дақиқани қадрлаб, жонбозлик қилдилар. Айни пайтда бу хўжаликлар режани барвақт уддалашиб, мажбурият ҳисобига оқ олтин топширмоқдалар.

Йилнинг қийин келганига қарамай баъзи бригадаларда ҳосилдорлик гектарига 35 центнердан ошди. Бунга Х. Эшназаров, М. Шукуров, Н. Сафаров бошчилик қилаётган жамоалар мисол бўла олади. Етиштирилган ҳосилнинг салкам 39 минг тоннаси машиналарда терилди. Бу режанинг 85 фоизи демакдир.

Улкан хирмонни яратишда пўлат от чавандозларининг ҳиссаси катта бўлди. Ғолиблик Навоий номли жамоа хўжалиги механизатори Мавлон Солиховга насиб этди. У ўз агрегати билан 225 тонна оқ олтин терди. Мурод Алланазаров, Турсун Норжигитов, Иином Бобомуродов, Қудрат Пардабоев, Акбар Дўстов ва Жумабой Йўлдошев сингари ҳайдовчиларнинг ҳар бири 120—200 тоннадан хом ашё териб, пешқадамлар сафидан ўрин олишди.

Режанинг бажарилишига кўпмингкилограммчилар ҳам ўз ҳиссаларини қўшдилар. Ўлмасой Шодиева, Насиба Норбоева, Пўлатой Маматқулова, Гулсин Жуманазарова, Фотима Жўрамуродова, Тўти Эргашева сингари чеварлар ҳамкасблари ўртасида ғолибликни қўлдан беришмаяпти. Уларнинг ҳар бири шу кунгача 4—5 тоннадан дур йиғиштириб беришди.

Далаларда ҳали ҳосил мўл. Заршунослар яна 1,5 минг тонна пахта топшириб, ҳосилдорликни гектарига 28 центнерга етказишмоқчи.

* * *

Деҳқон учун фидойи меҳнатининг самарасини кўришдан ҳам завқ йўқ. Чунки у ана шу ҳаяжонли онларни сабрсизлик билан кутганди. Бир чети бу йилги оби-ҳаво инжиқликлари нарпайлик заршуносларни ҳам синовдан ўтказди. Ҳал қилувчи дамларда сафарбарлик таъминланганлиги, тадбирлар сифатли амалга оширилганлиги кутилган натижани берди. Мавсум — йиғим-терим зўр уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Райoннинг уста деҳқонлари ваъдага вафо қилдилар. Мустақил республика нарпайликлардан 35 минг тонна қимматли хом ашё қабул қилиб олди. Ялпи ҳосилнинг асосий қисми пўлат этаклардан тўкилди. Гектар ҳосилдорлиги 26 центнердан ошди. Муваффақиятга Ҳамза номли, Ойбек номли, Бобур номли хўжаликлар муносиб ҳисса қўшдилар.

Ички имкониятлардан унумли фойдаланган жамоа хўжаликларининг уста деҳқонлари мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштирдилар. Эндиликда Б. Тожиев, А. Бобоқулов, Б. Мирзаев, Э. Хушвақтов, Ж. Жумаев, Р. Махмудова, Ю. Асадов, Б. Қиличев каби бригада бошлиқларининг номи кўпчиликка таниш. Улар етакчилик қилаётган жамоаларда ҳар гектар ердан 40—45 центнердан хирмон кўтарилди. Азамат механизаторлардан А. Қаҳҳоров, Х. Жўраев, Р. Қўлдошевлар зангори кема бункеридан 200—250 тонна ҳосил бўшатишди.

* * *

Риштон районидаги «Ўзбекистон 50 йиллиги» давлат хўжалиги районда биринчилардан бўлиб марра эгалланганлиги ҳақида ахборот бердилар. Қабул пунктларига 5130 тонна оқ олтин етказиб берилди. Хўжаликда узоқ йиллардан буён ҳосиятли касбларни эъзозлаётганлар кўп. А. Каримов, М. Исабоев, Й. Саломов, М. Қодиров каби бригада бошлиқлари пудрат қудратини амалда намойиш этдилар. Айниқса, дала гвардиячилари кўпчиликни хурсанд этишди. А. Отабоев, Э. Аҳмедов, А. Тўрақулов каби техника ихлосмандларининг ҳар бири машинада 200—220 тоннадан дур бўшатдилар. Кўпмингкилограммчилар ўртасидаги мусобақа ҳам қизғин тус олди. Зарбдорлар кўпчилик ўртасида моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилди. Бу меҳнат беллашувининг оммавийлигини таъминлади. Д. Тешабоева, К. Шокирова, Ў. Назирбекова, М. Саримсоқова каби фидойилар қизғин дамларда кунига 200 килога етказиб ҳосил йиғиштиришди. Ана шундай жонкуярларнинг самарали меҳнати туфайли совхоз 12 иш кунида маррага етди.

* * *

Фарғона вилоятининг Ёзёвон районида ҳам ташаббускор деҳқонлар хайрли ишларга бош-қош бўлишмоқда. Буни Охунбобоев номли колхоз мисолида ҳам кўриш мумкин. Бу ерда давлатга пахта топшириш йиллик режаси муддатидан илгари бажарилди. Ҳар гектар ердан 27 центнердан қўриқ жавоҳири армуғон этилди. Ялпи хирмон салмоғи 3200 тоннадан ошди. Унинг 1200 тоннаси уруғлик пахтадир. Бу хурсандчилик кунларига осонликча эришилмади. Кўзни қувнатиб кўкка бўй чўзган оқ олтин тоғлари деҳқон садоқати, фидойилиги рамзидир. Далаларда суръат бўшашаётгани йўқ. Охунбобоевликлар ялпи хирмон салмоғини 3720 тоннага етказиш учун дақиқалардан унумли фойдаланишаяпти. Мавсумда чевар теримчилар хирмонга барака киритишаяпти. Иноятхон Мадисаева, Зумрадхон Одинаева, Фотима Солиева, Робохон Қундузова шу кунгача 8—10 тоннадан оқ олтин йиғиштириб бердилар.

* * *

Меҳнатобод районидаги «Страна Советов» давлат хўжалиги деҳқонлари ҳам ўзларига кўрсатилаётган ғамхўрликка амалий иш билан жавоб беришаяпти. Асосий эътибор меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга қаратилган. Ибратли ишларга қўл урилди. Ҳеч қачон машиналар бу йилгидек унум билан ишалтилмаганди. Бункерлар баракаси яққол сезилди. Совхоз Мустақил Республикага 4600 тоннадан ортиқ чўл жавоҳири армуғон этиб, режани ошириб бажарди. Ҳосилнинг ҳаммаси машиналарда саранжомланди. Ҳозирга қадар ҳар бир агрегат ҳисобига ўрта ҳисобда 80 тонна ҳосил тўғри келмоқда. Хўжалик раҳбарлари муваффақиятга муносиб улуш қўшган Абдураззоқ Сувонқулов, Ражаббой Абдуллаев, Абдуназар Эрназаров, Хожибек Маҳмудов, Зиёдулла Одилов каби пахта усталарининг номларини зўр миннатдорчилик билан тилга олдилар. Ўз имкониятларини қайта чамалаган совхоз заршунослари яна минг тонна пахта топширишга аҳд қилдилар.

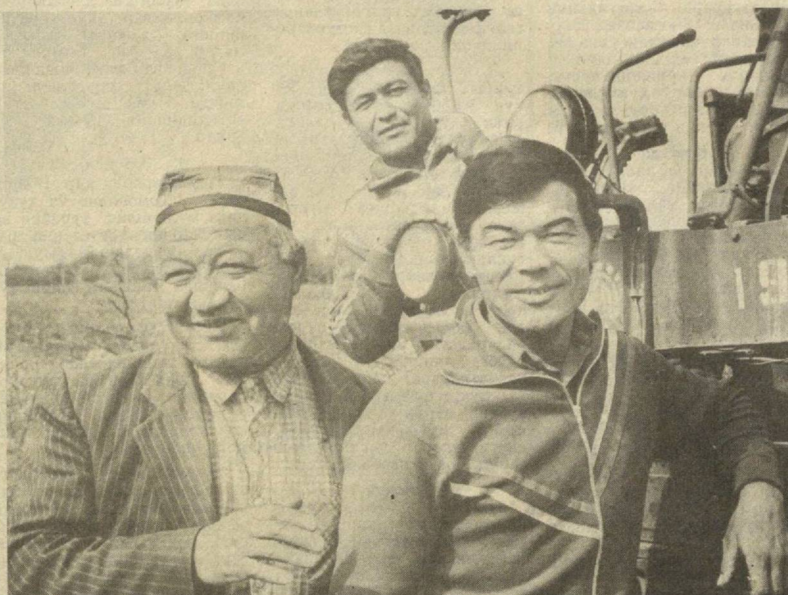

✦ Пойтахт вилоят пахтакорлари ҳам марра сари яқинлашмоқдалар. Бу ерда айниқса, машина теримига эътибор катта. Пискент районидаги «Гулистон» жамоа хўжалигида йиғим энг қизғин паллага кирган. Заршунослар гектаридан 26,6 центнер ўрнига 35 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

СУРАТДА: 2-бригада етакчиси Манноб Мусаев механизаторлар Абдуқодир Умаров ва Турдимат Қўчқоров билан.

А. МАЛЬЦЕВ олган сурат.

✦ Бекобод районидаги Улуғбек номли давлат хўжалигида илғор теримчилар кўп. Улар республикамизнинг юксак хирмонини бунёд этишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Илғорлар сафи эса кундан-кунга кўпаймоқда.

СУРАТДА: 1-бўлимнинг кўпмингкилограммчи теримчиларидан Муқаддам Очилова ва Маърифат Аъзамова.

Б. САФАРОВ олган сурат.

ХИРМОНГА БАРАКА! 1991

Қорақалпоғистонда ва республика вилоятларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 22 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Вилоятлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
БУХОРО	0,80	107,40	0,55	82,99
ФАРҒОНА	0,58	102,58	0,46	94,20
ҚАШҚАДАРЁ	1,05	101,53	0,97	110,30
Жиззах	1,14	97,04	1,26	118,58
Сирдарё	0,94	96,21	0,83	107,52
Наманган	1,70	95,71	1,75	102,21
Сурхондарё	1,49	95,27	1,03	102,35
Андижон	1,40	92,01	1,39	77,58
Тошкент	1,41	89,39	1,29	98,30
Самарқанд	1,78	86,29	1,75	93,15
Хоразм	1,09	70,57	0,74	41,21
Қорақалпоғистон республикаси	1,18	68,64	0,96	66,72
Республика бўйича	1,20	92,99	1,08	95,99
ШУ ЖУМЛАДАН ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА				
Сурхондарё	1,67	95,71	—	—
Қашқадарё	1,25	93,60	—	—
Бухоро	2,61	87,97	—	—
Наманган	1,72	79,05	—	—
Андижон	0,51	32,30	—	—
Республика бўйича	1,61	94,08	—	—

СУЯНЧИҒИМИЗ—СУВОРИЙЛАР

Яқин йилларда ҳам машиналар қувватига одамлар шубҳа билан қарашарди. «Тоза термайди», «Ҳосилни исроф қилиб юборади» дейувчилар талайгина эди. Тўғри, пахта териш машиналарининг камчиликлари йўқ эмас. Лекин уни кўнгилдагидек ишлатиш одамнинг ўзига боғлиқ. Менинг ўзим ҳам бир неча йил терим машинасини бошқарганман. Оилали, фарзандли бўлганимдан кейин механизаторлик қилмадим.

Бизнинг қўриқ районимизда ҳосилнинг асосий қисми агрегатларда териб олинади. Ўтган йили бўлимимиз бўйича ялпи пахтанинг 87 фоизи бункерлардан тўкилган эди. Бу мавсумда эса ана шу салмоқ 90 фоиздан ошиб кетди. Ҳар галгидек машиналар қувват бўлди. 9 та зангори кема икки группага бўлиниб ишлади. Механизаторларга имкони борича етарли шароит яратиш пайидан бўлдик. Далада ҳам, рўзғорларида ҳам бирор камчилик сезсак, дарҳол тузатишга интилдик. Улар пайкалларда кўнгли тўқ ишлашди.

Машина теримини оммавий бошлашимиз билан кундалик суръат 7—8, гоҳо 10 фоизга ҳам етди. Ҳар бир терим агрегати билан ўртача кунига 8—9 тоннадан юқори навли пахта терилди. Йиллик режамизни ортиғи билан адо этган шу лаҳзаларда ҳар бир механизаторнинг номини камолу эҳтиром билан тилга олгим келади. Одилжон Абдуллаев, Турғунбой Тўхтасинов, Рустамбой Турдиев, Баҳодир Ҳайитов, Ҳомиджон Шокиров, Мўминжон Тошпўлатовларнинг ҳар бири ғайрат ва шижоат кўрсатишди. Машиналарни бир кун ҳам тўхтатишига йўл қўйишмади. Юракдан берилиб ишлашди. Баъзилари юз тоннадан зиёд, айримлари 150 тоннага етказиб хом ашё теришди. Мана шунинг ўзи қаддимизни тиклади. Ахир бунча ҳосилни қўл билан теришга тўғри келганида ҳозиргача учдан бирини ҳам териб ололмаган бўлардик.

Ҳар гектар пахта майдонидан салкам 20 центнердан ҳосил олдик. Машиналаримиз ҳамон далада. Бўлимимиз бўйича ҳосилдорликни 35 центнерданга етказмоқчимиз. Бу гапим аввалги йиллардагига ўхшаб довруғ учун эмас. Агар ҳосилдорликни 35 центнерданга етказсак, демак 15 центнердани пландан ортиқчаси бўлади. Шунча ҳосил бўлимимиз пахтакорлариники бўлиб қолади. Қанча даромад келса, ўзимизники.

Мана, бўлимимиз ҳам, давлат хўжалигимиз ҳам, районимиз ҳам йиллик режани ортиғи билан адо этди. Бироқ далаларимизда ҳосил кўп. Об-ҳаво биз кутганимиздан ҳам зиёда. Буёғи ҳаракатимизга боғлиқ. Келаси йилдан ҳосилнинг ҳаммасини машиналарда териб олишга ўтамиз. Ана шунда қаддимиз яна ҳам тикланади.

С. ТЎХТАСИНОВА,
Комсомолобод районидаги «Дўстлик» давлат хўжалигининг бўлим бошқарувчиси.

✦ Поп районидаги Ленин номли давлат хўжалигида кўпмингкилограммчилик ҳаракати кенг қулоч ёйган. Бунда пахта нархининг оширилганлиги айниқса, қўл келмоқда. Хўжаликда илғорлар рағбатлантирилиб, улар ўртасида мусобақа ташкил этилган.

СУРАТДА: хўжалик 3-бўлими илғор теримчиси Махпират Раҳимова. У кунига хирмонга 200 килограммга етказиб оқ олтин тўкмоқда.

Ш. ХУДОЙҚУЛОВ олган сурат.

«ЧОРИ» ФИРМАСИНИНГ НОЁБ МАҲСУЛОТЛАРИ

XXI аср техникаси — 21 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида очилган Япония «Чори» фирмасининг кўргазмасини қисқача ана шундай таърифлаш мумкин. Ўзбекистон Республикаси савдо-саноат палатаси, «Узлегпром», республиканинг ташқи савдо ташкилотлари унинг ташкилотчилари бўлишди.

Бу ерда нималар намойиш этилмаяпти дейсиз? Видео ва аудиоаппаратлар, электрон тикув ва тўқув машиналари, кам литражли автомобиллар, телефон аппаратлари ва автомат жавоб қайтаргичлар, соатлар, қайиқ моторлари, электрон торозилар, мусиқа асбоблари... «Чори»нинг доим жилмайиб турадиган ва келишимли вакиллари сизнинг биргина илтимосингиз билан электрон товарларнинг конструкциясини тушунтириб, унинг қандай ишлашини намойиш этибгина қолмай, шу билан бирга ўрганинг, бизнинг сиздан яширадиган сиримиз йўқ, дегандек чиройли букетни совға ҳам қиладилар.

— Бу кўргазмани ўтказишдан мақсад — Ўзбекистоннинг, қўшни Ўрта Осиё Республикаларининг аҳолисини, тадбиркорларини «Чори» фирмаси маҳсулотлари билан таништиришдан иборатдир, — дейди фирма бош директорининг ўринбосари Х. Таширо. — «Чори» ваколатхонаси Тошкентда 1989 йилдан буён фаолият кўрсатмоқда. Шу вақт ичида кўп ишлар амалга оширилди. Пахта, шойи, турли чиқитлар билан савдо қилиш кенгайди. Республикангиз мустақиллик тўғрисида декларация қабул қилганлиги, унинг халқаро бозорга мустақил чиқиши ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун кенг истиқболлар очади. Ҳозир биз Ўзбекистон Республикасида қўшма корхоналар ташкил этиш ҳақидаги масалани ишлаб чиқмоқдамиз. Бу — Ўзбекистон билан «Чори» фирмаси ўртасидаги иқтисодий муносабатларнинг сифат жиҳатдан янги даражасидир.

Шуни айтиш кераки, Ўзбекистон Республикаси Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига қўйилган ҳамма маҳсулотни «Чори»нинг ўзи ишлаб чиқармайди. У жаҳонга машҳур бўлган «Брозер» (саноат ва рўзғор тикув машиналари), «Қанон» (фотоаппаратлар, нусха кўчириш машиналари), «Ханикс» (кичик ҳажмли экскаваторлар ва ағдарма машиналар), «Судзуки» (кам литражли автомобиллар), «Сони» (телевизорлар, видеомагнитофонлар, аудиоаппаратлар)... ни жалб этди, аниқроғи уларнинг молларини намойиш этмоқда. Умуман кўргазмада 40 та тармоқнинг 600 дан зиёдроқ номдаги маҳсулотлари қўйилган.

— Биз «Чори» фирмаси билан икки томонлама иқтисодий муносабатларни ривожлантиришга катта аҳамият бермоқдамиз, — деб ҳисоблайди Ўзбекистон Республикаси савдо-саноат палатасининг раиси Д. Ю. Мирсаидова. — Бизнинг самарали ҳамкорлигимиз ўн йилдан ортиқ вақтдан буён давом этиб келмоқда. Эндиликда у янги омилга эга бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида октябрь ойида намойиш этилаётган кўргазма ҳам шунга кўмаклашади.

Япониянинг «Чори» фирмаси кўргазмасининг тантанали очилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари У. К. Исмоилов, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Ш. Н. Маҳмудова иштирок этдилар.

И. А. КАРИМОВ ЎЗБЕКИСТОН ХДП АЪЗОСИ БЎЛДИ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов Ўзбекистон Халқ-демократик партиясининг аъзоси бўлди.

Ҳозирги вақтда таъсис съездини чақирувчи ташкилот комитетига КПСС аъзоларидан қайта рўйхатга олишни сўраб 250 мингтадан кўпроқ ариза тушди, салкам 55 минг киши Ўзбекистон ХДПга аъзо бўлиб кириш истагини билдирди. Қайта рўйхатдан ўтказиш ва янги партияга қабул қилиш давом этмоқда.

Шаҳар ва район таъсис конференцияларининг иши ниҳоясига етмоқда. Бу конференцияларда делегатлар янги сиёсий ташкилотнинг матбуотда эълон қилинган Дастури ва Низоми лойиҳаларини чуқур ва қизғин муҳокама қилмоқдалар, бу муҳим ҳужжатларга аниқ-равшан мулоҳаза ва таклифлар киритмоқдалар. Шу йилнинг 25—26 октябрь кунлари Ўзбекистон Халқ-демократик партиясининг Қорақалпоғистон Республика, вилоятлар ва Тошкент шаҳар таъсис конференциялари иш бошлайди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДКОРЛАРИ ЖАМҒАРМАСИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Адабиёт, санъат ва меъморчилик намояндаларининг ижодий фаолликларини рўёбга чиқариш учун шарт-шароитларни янада яхшилаш, бозорга ўтиш шароитларида уларнинг турмуш даражасини ошириш ва ижтимоий ҳимояланганлигини таъминлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон ижодкорлари жамғармаси тузилсин.
2. Қуйидагилар жамғарма фаолиятининг асосий йўналишлари деб ҳисоблансин:
   — республика ижодий уюшмаларининг моддий-техникавий ва молиявий негизини мустаҳкамлаш;
   — ижод намояндаларига, уларнинг оилаларига маънавий, моддий, тиббий ва бошқа ёрдам кўрсатиш;
   — ижод, дам олиш уйлари, уй-жой, дала ҳовлилари қуришда ва бошқа қурилиш турларида молиявий ёрдам кўрсатиш;
   — ижодкор ходимларнинг пенсия таъминотини яхшилаш.
3. Жамғарманинг моддий-техникавий негизини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, унга молиявий ёрдам кўрсатиш учун Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг резервидан 3 миллион сўм ажратилсин.
4. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси мазкур фармонни рўёбга чиқаришни ташкилий жиҳатдан таъминлаш учун қарор тайёрласин ва қабул қилсин, унда:
   — Ўзбекистон ижодкорлари жамғармаси тўғрисидаги низом лойиҳасини тайёрлаш;
   — Ўзбекистон ижодкорлари жамғармасининг таъсис конференциясини ўтказиш, унда жамғарманинг кенгаши ва бошқарувини сайлаш, уставини қабул қилиш назарда тутилсин.
5. Республиканинг хўжалик органлари, корхоналари, ташкилотлари ва муассасалари раҳбарларидан Ўзбекистон ижодкорлари жамғармасига моддий-техника ресурсларини ажратишда ҳамда ўз даромадларидан мумкин бўлган маблағларни ўтказишда амалий ёрдам кўрсатиш сўралсин.

Жамғарма ва унинг таъсисчилари билан корхоналар, колхозлар, совхозлар, муассасалар ва ташкилотларнинг маъмуриятлари ўртасида ижодий ҳамкорлик ҳамда уларнинг меҳнат жамоаларини маданий хизмат билан таъминлаш тўғрисида шартномалар тузишни амалиётга янада кенг жорий қилиш мақсадга мувофиқ деб топилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 22 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН ОЗАРБАЙЖОН РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДАГИ ДАВЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАРНИНГ АСОСЛАРИ ТЎҒРИСИДА ШАРТНОМА

Қуйида Томонлар деб аталувчи Ўзбекистон Республикаси ва Озарбайжон Республикаси: .;

сиёсий, иқтисодий, маданий, илмий ва ўзга алоқаларни ривожлантириш, Ўзбекистон ва Озарбайжон халқларига хос бўлган анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилиб;

халқаро муносабатларнинг тўла ҳуқуқли субъекти, жаҳон ҳамжамиятининг тўла ҳуқуқли аъзоси деб ҳисобланадиган мустақил, демократик, ҳуқуқий давлатлар тузишга интилиб;

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг мақсад ва қоидаларига, инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги умум эътироф этган ҳужжатларга, СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари бешинчи съездида қабул қилинган инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари тўғрисидаги Декларацияга ўзининг содиқлигини тасдиқлаб;,

давлат мустақиллигини, тенг ҳуқуқлилик ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик қоидаларини, баҳсли муаммоларни муросасозлик воситалари билан тартибга солиш, халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этган ўзга қоидалари ва нормаларини ўзаро эътироф этиш ва ҳурмат қилиш асосида ўз муносабатларини ривожлантиришни мўлжал қилиб;

Томонлар ўртасидаги дўстлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ҳар икки давлат халқларининг туб миллий манфаатларига мувофиқ келади деб ҳисоблаб;

мустақил давлатларнинг иқтисодий ҳамжамиятини тузишга бўлган интилишга амал қилиб;

қуйидаги битимга келдилар:

1-модда

Томонлар бир-бирларини мустақил давлат деб эътироф этадилар ва ўзаро муносабатларда суверен тенглик, ички ишларга аралашмаслик, тазйиқ ўтказишнинг иқтисодий ва ўзга чораларини қўлламаслик, баҳсли муаммоларни муросага келтирувчи воситалар ёрдамида тартибга солиш қоидаларига амал қилиш мажбуриятини оладилар. Томонлар бошқа Томоннинг давлат мустақиллигига зиён етказиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатлардан ўзларини тиядилар.

2-модда

Томонлар Ўзбекистон Республикаси ва Озарбайжон Республикаси ҳудудининг бирбутунлигини эътироф этадилар ҳамда ҳурмат қиладилар.

3-модда

Томонлар ўз фуқароларига миллати, дини, сиёсий қарашлари, тили ёки ўзга тафовутларидан қатъи назар қонун олдида тенгликни ва ҳимояланиш учун тенг ҳуқуқни, тенг фуқаролик, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқ ва эркинликларни кафолатлайдилар.

4-модда

Томонларнинг ҳар бири ўз ҳудудида истиқомат қилаётган ёки вақтинча турган бошқа Томоннинг фуқароларига уларнинг миллати, дини, тили ва бошқа тафовутларидан қатъи назар инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги умум эътироф этган нормаларга мувофиқ тарзда сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқ ҳамда эркинликлар берилишини кафолатлайди.

Бир Томон фуқароларининг бошқа Томон фуқаролигига ўтиши масалалари Томонларнинг фуқаролик тўғрисидаги Қонунларига мувофиқ махсус битимлар билан тартибга солинади.

Томонларнинг ҳар бири бошқа Томон ҳудудида истиқомат қилувчи ўз фуқароларининг ҳуқуқларини муҳофаза қилади, уларга ёрдам ва мадад беради.

5-модда

Томонлар ўз ҳудудларида истиқомат қилувчи миллий гуруҳларнинг этник, маданий, тил ва диний ўзига хослиги сақланиб қолиши ва ривожланишига кўмаклашадилар, уларнинг миллий-маданий эҳтиёжларини қондириш масалаларида ҳамкорлик қиладилар.

Томонлар ўз ҳудудларида миллатлараро тотувликни таъминлаш юзасидан барча зарур чора-тадбирларни кўрадилар, миллатчилик ва шовинизм кўринишларига,. миллий тенг ҳуқуқлилик қоидаларини бузишларга қарши кескин курашадилар.

6-модда

Томонлар ўз халқлари ва давлатларининг сиёсат, иқтисод, савдо, маданият, фан, техника, экология, соғлиқни сақлаш, гуманитар ҳамда бошқа соҳалардаги тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали ҳамкорлигини ривожлантирадилар, шу масалалар юзасидан тегишли битимлар тузадилар.

Томонлар тенг ҳуқуқлилик асосида амалга ошириладиган:

— ташқи сиёсат ва ташқи иқтисодий фаолиятда, ҳар икки Томон тинчликни янада мустаҳкамлашга интилаётганлигини ҳисобга олган ҳолда жамоа хавфсизлиги тизимини яратишда баҳамжиҳат ҳаракат қилиш;

— бозор муносабатларини, ягона иқтисодий майдонни, бож сиёсатини шакллантириш ва ривожлантириш;

— хўжалик алоқаларини, ишлаб чиқариш кооперациясини ривожлантириш, маҳсулотларни ўзаро манфаатли айирбошлаш;

— шерикчилик корхоналарининг кенг тармоғини вужудга келтириш, биргаликдаги иқтисодий дастурларни рўёбга чиқариш;

— миграция сиёсати;

— атроф муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида ҳамкорлик қилиш, фавқулодда ҳолатларда ўзаро ёрдам кўрсатиш;

— кадрлар тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш;

— биргаликдаги фундаментал тадқиқотларни амалга ошириш ва биргаликдаги фан-техника дастурларини рўёбга чиқариш;

— жиноятчиликка қарши кураш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини қўриқлаш масалаларини ўз ҳамкорликларининг устун йўналишлари, деб эътироф этадилар.

Томонлар ана шу ва Томонларнинг бошқа муштарак манфаатларини, шу жумладан Озарбайжон Республикасининг Ўрта Осиё Республикалари ва Қозоғистоннинг республикалараро маслаҳат кенгаши билан ҳамкорлик қилиш доираларидаги манфаатларини рўёбга чиқарувчи махсус давлатлараро шартномалар ва ҳукуматлараро битимлар тузиш, зарур ҳолларда умумий мувофиқлаштирувчи институтлар ташкил этиш зарур, деб ҳисоблайдилар.

7-модда

Томонлар атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасида яқин ҳамкорлик қиладилар, Орол денгизи ва Оролбўйи теварак-атрофининг экологик фалокати бутун сайёрамизга хавф солаётганлигини, шунингдек Каспий денгизи муаммолари билан боғлиқ хатарнинг кундан-кунга ортиб бораётганини англаган ҳолда Орол ва Каспий денгизлари экологик тизимини қайта тиклашда куч-ғайратларини бирлаштириш ва уйғунлаштириш, ҳар икки Томон халқ хўжалиги манфаатлари йўлида сув ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш масалаларида ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиш мажбуриятларини оладилар.

8-модда

Томонлар вилоятлар, шаҳарлар ва ноҳиялар доирасида турли хил алоқалар ва ҳамкорликлар йўлга қўйилишига, хўжалик, жамоат, маданият, фан, ўқув ташкилотлари ва бошқа ташкилотлар, давлат идоралари ўртасида кенг муносабатлар ўрнатилишига кўмаклашадилар.

9-модда

Томонларнинг ҳар бири бошқа Томоннинг ўз ҳудудида мулкчилик турлари ва шаклларини мустақил равишда белгилаш ва мулкий муносабатларни мустақил равишда тартибга солиш ҳуқуқини тан олади.

Бир Томоннинг бошқа Томон ҳудудида жойлашган давлат ташкилотлари, юридик шахслари ва фуқароларининг мулкий ҳуқуқлари мулк турган Томоннинг қонунларига мувофиқ ҳимоя қилинади.

Томонлардан бирининг, шунингдек унинг фуқаролари ва юридик шахсларининг бошқа Томон ҳудудида бўлган мол-мулки шу мулк турган Томоннинг қонунларига мувофиқ фақат суд йўли билангина мажбуран сотиб олиниши ва мусодара қилиниши мумкин.

10-модда.

Томонлар иқтисодий муносабатлар соҳасида бир-бирларига энг мақбул режимни яратиб берадилар.

Томонлар давлат ҳокимияти ва бошқаруви идоралари, банклар ва молия системаси, мулкчиликнинг ҳар қандай шаклларига асосланган корхоналар, бирлашмалар (шу жумладан, қўшма корхоналар), якка тадбиркорлик даражаларидаги иқтисодиётга, савдо-сотиққа, фан-техникага оид муносабатларнинг ривожлантирилишини таъминлайдилар.

Томонлар иқтисодий ҳамкорликнинг конкрет механизмлари, жумладан савдо йўли билан айрибошлаш, бир-бирига мол етказиб бериш ва хизмат кўрсатиш, ўзаро тўловлар, нарх-наволар, қимматли қоғозларнинг ҳаракати, алоқа, юк ташиш, ахборот соҳасидаги ҳамкорлик махсус ҳукуматлараро ҳужжатлар билан тартибга солинади деб келишиб олдилар.

Томонлар нарх-наво сиёсатини мувофиқлаштириш тадбирларини юритиш мажбуриятини зиммаларига оладилар ва бошқа Томонга зиён етказувчи бир томонлама иқтисодий чораларни қўлламайдилар.

11-модда

Томонлар ўз ҳудудларида жойлашган денгиз, дарё ва ҳаво портлари, темир йўл ва автомобиль йўллари шахобчалари ва магистраль қувурлар орқали транзит транспорт операцияларини таъминлайдилар.

Транзит транспорт операцияларини амалга ошириш шарти ва тартиби Томонларнинг махсус битимлари билан белгиланади.

12-модда

Томонлар маънавий соҳасида бир-бирларини бойитувчи алоқалар боғлаш учун, ҳар икки давлат халқларини бир-бирларининг анъаналари, маданият соҳасидаги ютуқлари билан таништириш учун зарур шарт-шароитларни яратиб берадилар. Шу мақсадда давлат идоралари, жамоат ташкилотлари, миллий-маданий марказлар ва ижодий жамоалар ўртасидаги алоқалар ва ҳамкорликнинг турли шаклларидан фойдаланилади.

13-модда

Томонлар давлатлараро муносабатларнинг барча бошқа соҳаларида шартномалар ёки битимлар тузиш ҳуқуқини ўзларида сақлаб қоладилар.

14-модда

Томонлар бир-бирларида мухтор ваколатхоналар очишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар. Ваколатхонанинг мақоми махсус битимлар очиш тартиби ва уларнинг мақоми махсус битимлар билан тартибга солинади.

15-модда

Ушбу Шартнома нормаларини шарҳлаш ва татбиқ этишга оид низолар музокаралар йўли билан ҳал этилади.

16-модда

Ушбу Шартнома Томонларнинг учинчи давлатларга нисбатан олган мажбуриятларига ва улар билан Шартномалар тузиш ҳуқуқларига дахл қилмайди.

Ушбу Шартнома учинчи томонларга қарши қаратилмаган.

17-модда

Томонлар ушбу Шартноманинг ижроси юзасидан мунтазам равишда икки томонлама маслаҳатлар ва музокаралар ўтказиб турадилар.

18-модда

Ушбу Шартнома ратификация қилиниши керак. Ратификация ёрлиқларини айирбошлаш маросими Боку шаҳрида бўлади.

Ушбу Шартнома ратификация ёрлиқлари айирбошланган куни кучга киради.

19-модда

Ушбу Шартнома беш йил муддатга тузилади.

Томонларнинг ҳар бири ушбу Шартнома ёки унинг айрим моддалари амал қилишда давом этишининг қанчалик мақсадга мувофиқлиги тўғрисида машваратлар доирасида музокаралар ўтказиш ташаббуси билан чиқиш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади. Томонларнинг ўзаро келишувига мувофиқ ушбу Шартноманинг қоидаларига қўшимчалар ёки ўзгартишлар киритилиши мумкин.

Башарти Томонлардан ҳеч бири Шартномани бекор қилиш истагини Шартнома муддати тугашидан камида олти ой олдин ёзма равишда баён этмаса, Шартноманинг амал қилиш муддати кейинги беш йилга узайтирилади.

Шартнома 1991 йил 19 октябрь куни Тошкент шаҳрида икки нусхада ҳар бири ўзбек, озарбайжон ва рус тилларида тузилди ва улар бир хил кучга эгадир.

Ўзбекистон Республикаси номидан Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ

Озарбайжон Республикаси номидан Озарбайжон Республикасининг Президенти
А. МУТАЛИБОВ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ОЗАРБАЙЖОН РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДА 1992 ЙИЛДА САВДО-ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ПРИНЦИПЛАРИ ТЎҒРИСИДА БИТИМ

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Озарбайжон Республикаси ҳукумати, бундан кейин «томонлар» деб аталади, ҳар иккала республика хўжалик субъектлари ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантиришдан, бозор муносабатлари учун қулай шарт-шароитлар яратишдан ўзаро манфаатдорликка асосланиб, қуйидагилар тўғрисида келишиб олдилар:

1-модда

Республикаларнинг ўзаро савдо-иқтисодий муносабатларини ягона иқтисодий макон доирасида тенг ҳуқуқли шериклик ва ўзаро мақбуллик асосида амалга ошириш ҳамда бир-бирларига иқтисодий зарар етказадиган хатти-ҳаракатларни қилмаслик.

2-модда

1992 йил учун шартномалар тузишда 1990 йилда вужудга келган республикалараро маҳсулот ва товарлар етказиб бериш лимитлари ҳажмларини асос учун қабул қилиш.

Ҳукуматлар даражасида 1 ва 2-иловаларга мувофиқ маҳсулотлар ва товарларнинг муҳим турларини етказиб беришни бошқариб туришни амалга ошириш.

Тегишли бошқарув органлари орқали муҳим турлар рўйхатига кирмаган маҳсулотларни ўзаро етказиб бериш учун шартномалар тузиш устидан назорат ўрнатиш.

Хўжалик субъектларига вужудга келган маҳсулотларни ўзаро етказиб бериш ҳажмларини, айниқса ички тармоқ ва тармоқлараро шерикчилик алоқалари бўйича, сақлаб қолишда ёрдам кўрсатиш ҳамда корхоналар томонидан ўрнатиладиган бевосита хўжалик алоқаларига чеклашлар жорий қилмаслик.

3-модда

Нарх-наво белгилаш соҳасида ягона келишилган сиёсат ўтказиш ва ўзаро ҳисоб-китобларга тегишли нархларни бошқариш бўйича биргаликда қарорлар қабул қилиш ҳамда ҳар икки республика корхоналари ва ташкилотлари томонидан маҳсулотларни (ишлар, хизматлар) қайд қилинган ва шартнома нархлари бўйича, маҳсулотларнинг келишилган муҳим турларини эса жаҳон нархлари бўйича етказиб беришни амалга ошириш.

4-модда

Корхоналар ва ташкилотларнинг марказлашган тартибда бошқариладиган республикалараро маҳсулот ва товарлар етказиб беришни бажаришларини таъминлаш учун барча зарур чора-тадбирларни кўриш, ўзаро маҳсулот етказиб беришларнинг қандай бораётгани тўғрисида ҳар кварталда ахборот айирбошлашни ташкил этиш.

Етказиб берувчиларнинг манфаатдорлиги ва жавобгарлигини ошириш учун иқтисодий рағбатлар ва жазоларни келишиб олиш ва қўллаш.

5-модда

Маҳсулотни қайта экспорт қилишга йўл қўймаслик ва бу тартибнинг бузилиши қайта экспорт қилинган маҳсулотнинг тегишли валютадаги қийматини тўлашга олиб келади деб ҳисоблаш.

6-модда

Қўшма корхоналар, шу жумладан, икки республика ҳудудларидан ташқарида жойлашган шериклар билан қўшма корхоналар тузишда ёрдам бериш.

7-модда

Корхоналарга, ташкилотларга ва фуқароларга тегишли транспорт воситаларининг ҳар икки жумҳурият ҳудудидан ўтишининг мавжуд тартибини сақлаб қолиш. Томонларнинг ташаббусига кўра ташиш ва олиб бориш, шу жумладан, олиб ўтилувчи юкларни, нефть ва газни ҳамда электр қувватини узатиш тартиби махсус шартнома билан белгиланади.

8-модда

Томонлар малакали ишчилар, мутахассислар ва илмий-педагогик кадрларни тайёрлашда ва қайта тайёрлашда ёрдам кўрсатиш тўғрисида келишиб олдилар. Шу мақсадларда Ўзбекистон Республикаси ва Озарбайжон Республикаси олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ҳар йили ўрин ажратиш, шунингдек, етакчи саноат корхоналарида ишчи ходимларни тайёрлаш ва стажировкадан ўтказиш назарда тутилади.

9-модда

1991 йилнинг 1 ноябригача республикаларнинг вазирликлари ва идоралари ўртасида шартномалар тузишни ва ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг бошқа йўналишлари бўйича протоколларни имзолашни тугаллаш.

10-модда

Битимни амалга ошириш жараёнида вужудга келадиган муаммоларни биргаликда кўриб чиқиш ва уларни ҳал қилиш бўйича чоралар кўриш.

11-модда

Мазкур битим имзоланган кундан бошлаб кучга киради.

Битим икки нусхада ўзбек, озарбайжон ва рус тилларида тузилди ва 1991 йилнинг 19 октябрь куни Тошкент шаҳрида имзоланди. Барча матнлар айнан бўлиб, уларнинг барчаси бир хил кучга эгадир.

Ўзбекистон Республикаси вице-президенти
Ш. МИРСАИДОВ

Озарбайжон Республикаси Бош вазири
Г. ГАСАНОВ

ВИЛОЯТ СОВЕТИ СЕССИЯСИ

Фарғонада халқ депутатлари вилоят Советининг сессияси бўлди.

Вилоят Советларининг, хўжалик ва кооператив идораларининг аҳолига савдо хизматини яхшилаш ва уни кундалик зарур моллар билан таъминлаш борасидаги ишлари ҳақида халқ депутатлари вилоят Совети раисининг биринчи ўринбосари, вилоят ижроия комитетининг раиси Н. Х. Раҳимов маъруза қилди.

Депутатлар аҳолига тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштиришга доир қарорнинг қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги ахборотни тинглаб муҳокама қилдилар, бошқа масалаларни кўриб чиқдилар.

Сессияда «Коммуна» ва «Ферганская правда» вилоят газеталарининг номини «Фарғона тонги» ва «Ферганские зори» деб ўзгартириш, шунингдек Фарғонадаги В. И. Ленин номли майдонга «Дўстлик» майдони номини беришга қарор қилинди.

Сессияда халқ депутатлари вилоят Советининг раиси Ғ. Ф. Фозилов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

НУРЧИЛАР АНЖУМАНИ

21 октябрь куни Тошкентда очилган радиация иссиқлик алмашиниши мавзуидаги Бутуниттифоқ конференциясида энергия таъминотида тежамкорлик, зарарли чиқиндиларни ҳавога чиқариб юборишни камайтириш муаммолари муҳокама қилинди. Унда мамлакатимизнинг барча минтақаларидан, бир қанча хорижий мамлакатлардан келган олимлар ва энергетиклар иштирок этишмоқда.

— Конференциянинг вазифаси — энергетика муаммоларини ҳал этишда олимлар, конструкторлар, ишлаб чиқарувчиларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришдан иборат, — дейди ташкилот комитетининг раиси, Тошкент «Истал» илмий ишлаб чиқариш корхонасининг директори З. Толибжонов. — Унинг иштирокчилари илмий ва техникавий ахборотларни айрбошлашади. Муддаолар протоколларини имзолаш ва энергетиканинг ушбу соҳасидаги замонавий асбоб-ускуналар ва технологияларни сотиб олиш тўғрисида битимлар тузиш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

ҚУТ-БАРАКА САРЧАШМАСИ

Охунбобоев районидаги бўрдоқичилик хўжалигида қишловга пухта тараддуд кўрилди. 4,5 минг тонна силос, 400 тонна сенаж жамғарилди. Хўжалик бир йилда 500 тонна гўшт етиштиради. Ҳозир бу ерда 2200 бош қорамол бўрдоқига боқиляпти. Ҳар бирининг кунлик семириши 600 граммни ташкил этмоқда. Бунда молбоқарлар Ҳасанбой Эргашев ва Салимжон Юсуповларнинг хизматлари катта.

СУРАТДА: илғор чорвадор Ҳасанбой Эргашев.

Ш. АЛИМОВ сурати (ЎзТАГ).

БУЛУНҒУРЛИК ФЕРМЕРЛАР

Фермер хўжаликлари ҳақиқий қут-барака сарчашмаси эканлигига булунғурликлар тўлиқ ишонч ҳосил қилишди. Кейинги пайтларда районда яна 100 та чорвачилик фермер хўжалиги иш бошлади. Фермерларнинг халқимиз дастурхонига чорва маҳсулотларини кўплаб етказиб беришлари учун барча чоралар кўрилмоқда. Давлат ва жамоа хўжаликлари якка тартибда ишловчилар билан ем-хашак етказиб бериш бўйича шартномалар тузмоқдалар. Фермер хўжалигидаги ҳар бир мол учун 15 сотихдан 25 сотихгача ер ажратиб берилмокда. Шуни айтиб ўтиш керакки, Булунғурда фермерлик ҳаракати бундан бир неча йил олдин бошланганди. Фермерлар мустақил ва якка тартибда иш юритишнинг самараси яхши бўлишини, унинг истиқболли соҳа эканлигин амалда исботлашди. Жумладан, «Ғалабанинг 40 йиллиги» давлат хўжалигидаги фермер Ҳомид Норқулов 42 бош сигирдан 167 тонна, Ҳ. Олимжон номидаги давлат хўжалигидан Шоназар Очилов бошлиқ фермер хўжалиги 27 бош сигирдан эса 56 тонна сут соғиб олди.

Ё. ҲАЗРАТҚУЛОВ.

ФЕРМАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ЎРТА ЧИРЧИҚ

Район хўжаликлари сут, гўшт ва тухум тайёрлаш бўйича 1991 йилнинг ўтган даври режаларини адо этдилар. Давлатга 7350 тонна сут, 871 тонна гўшт етказиб берилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча кўп демакдир.

Қишловга ҳам пухта ҳозирлик кўрилди. Район чорвадорлари мавсумни беталофат ўтказиш билан бирга йиллик режани икки ой илгари уддалаш мақсадида астойдил меҳнат қилишаяпти.

БЕКОБОД

Улуғбек номли давлат хўжалиги азаматлари давлатга сут, гўшт ва тухум топширишда намуна бўлмоқдалар. Йил охиригача улар жами 1950 тонна сут, 270 тонна гўшт, 260 миллион дона тухум топширишлари керак. Чорва қишлови бошланган айни кунларда сигирлар қатъий рацион асосида парвариш қилиняпти. Совхозда бир ярим йилга етадиган озуқа ғамланган.

У. МУҲАМЕДОВ.

ЧИРОҚЧИ

Чироқчи районидаги Охунбобоев номли давлат хўжалиги қоракўлчилари кузги жун қирқимини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Ишни ўзаро мусобақа асосида ташкил этган 4-бўлим чорвадорлари бу муҳим тадбирни 6 иш кунида тугалладилар. Азим Каримов, Панжи Қулмуродов, Тўлак Бобоқулов бош чўпонлик қилаётган отарларда қирқим айниқса баракали бўлди. Юсуф Йўлдошев, Эргаш Сарманов, Шодмон Рўзиев каби қирқимчилар кунига 80—90 бош қўйнинг жунини қирқиб олишга эришдилар.

Б. БОБОРАҲМАТОВ.

ИККИ ХИЛ МАНЗАРА

Сирдарё райони деҳқонлари дон учун экилган маккажўхори ўрим-йиғимини тез ва соз туғаллашга эришдилар. Мавжуд 715 гектар майдондан юқори сифатли ҳосил олинди. Озуқакорлар ҳар гектар ердан режадаги 41,8 центнер ўрнига 50 центнердан «қаҳрабо дон» олдилар. Шунингдек, ҳар гектар майдондан 100 центнердан маккажўхори пояси ғамланди.

Райондаги «Малик» давлат хўжалиги ишчилари 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан маккажўхори дони етиштириб, энг юқори кўрсаткичга эришдилар. «Правда» жамоа хўжалигида эса 26 гектар ернинг ҳар гектаридан атиги 15 центнердан дон ҳосили олинди. Бу райондаги энг паст натижадир.

А. БУРЛИЕВ.

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Алломалар ёмон раҳбар элнинг шўри, яхшиси бахти деб бежиз айтишмаган. Салоҳиятли раҳбарлар халқнинг ғам-ташвишида яшаб, орзу ўйларини рўёбга чиқариш учун қайғуришади. Равшан ака Тўляков ҳам худди шундай халқнинг дарди-ташвишини деб югуриб-еладиган раҳбарлардан.

Тошкент тўқимачилик комбинатига қарашли ёрдамчи хўжаликнинг негизида ташкил топган «Текстильшчик» совхози қолоқлар қаторига тушиб қолганди. Манзара қуйидагича эди: ишчи кучи сероб, аммо юмуш кам. Маошнинг мазаси йўқ, одамлар ҳафсаласиз, бекорчилар куч-ғайратини сарф қилишга машғулот топишолмасди. Совхозга кўп раҳбарлар келиб кетарди, аммо жамоа камбағаллигича қолаверарди. Ижтимоий ҳаётда ўзгариш ҳа деганда юз бераверрмасди.

Ниҳоят омад чопиб Равшан Тўляков раҳбар этиб тайинланди-ю хўжаликда ишлар жонланиб кетди. Янги раҳбар одамларнинг турмуши билан танишиб, фикрини, дарди-ташвишини ўрганиб чиққач, тузган режа-тадбирларини уларнинг орзу, хоҳиш-истаклари рўёбига бўйсундирди. Аҳоли турмуш даражасини кўтаришнинг ягона йўли барчани иш билан банд этиш, унумли меҳнат қилиб, салмоқлигина маош ишлашга имконият яратиб бериш керак, деган тўхтамга келди. Янги раҳбар биринчи бўлиб тикув цехи очиб, хотин-қизлар ва уй бекаларини иш билан таъминлади. Кейин хусусий қурилишлар учун эшик-дераза, ва бошқа буюмлар ясайдиган дурадгорлик устахонаси очиб, бўш юрган эркакларни меҳнат билан таъминлашга киришди. Ёшлар ҳам эътибордан четда қолмади. Амалдаги йилда ғишт қуйиш бўйича ишлаб чиқариш майдончаси ташкил қилиб, ёшлангларни бу жабҳага тортди. Узоқ йиллар хўжаликда бригадир бўлиб ишлаган меҳнат фахрийси Насриддин ака Тўрақулов ўткир юрак ёшларнинг саркори қилиб тайинланди.

Бугун совхоздаги кичик корхоналар иши юришган-дан юришиб кетган. Хусусан ғишт қуйиш майдончасида ишлаётган 12 нафар ўспирин ва йигитларнинг иши ҳам, бозори ҳам чаққон. Шуҳрат Алиев, Равшан Ризқибоев, Абдуғаффор Қамбаров, Шамсиддин ва Хамриддин Ҳусановлар, Баҳодир Тўрақулов сингари ёшлар ишга ҳалол ёндашмоқдалар. Офтобда қуритилиб, тайёр бўлган ғиштнинг талабгорлари кўп.

Бугун «Текстильшчик» совхози ўнгланиш сари юз тутган. Даромад ҳам, одамларнинг топиши ҳам яхши. Муаммолар ҳал бўлаяпти. Энг муҳими бекорчиларни учратмайсиз. Ҳамма иш билан банд. Бугун ким билан учрашманг, раҳбар Равшан ака Тўляков ҳақида фақат илиқ сўзлайди. Унга эргашиб янглишмаган эканмиз, қадами қутлуғ келди барака топкурнинг, ҳамма ўзгаришлар унинг шарофати дейишмоқда.

Қутлуғ қадам... Дарвоқе боболаримиз пойқадами ёқди, қадами қутлуғ келди ибораси остида ишбилармон, чаққон, ташкилотчи кишиларни кўзда тутган бўлса ажаб эмас. Равшан ака бу ерга келгунга қадар Калинин районидаги «Москва» совхозида ер ишлари муҳандиси ва бошқа вазифаларда ишлаб, чиниққан. Билим, тажриба орттирган, ташкилотчилик қобилиятини амалда кўрсатган эди. Унинг ўзи эса соддагина қилиб: ҳар қандай шароитда ҳам раҳбар жамоа ташвиши билан яшашга бурчлидир дейди.

И. ҚОСИМОВ.

МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКА ХАЗИНАСИНИ ТЎЛДИРАЁТГАНЛАР

ИККИ ТОМОН МАНФААТ КЎРАДИ

Инсоннинг маънавий дунёсини бойитишда матбуотнинг ўрни беқиёс. Бўлаётган ўзгаришлар, меҳнаткашлар ҳаётидаги муваффақиятлар, муаммолар, аччиқ турмуш сабоқлари, қадрият ва маънавият — ҳамма-ҳаммаси рўзнома, ойномалар саҳифаларидан жой олади. Шу ўринда бир ҳақиқатни айтай. Жамоа хўжалигимизда 9 мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Бу катта куч. Улар ҳар йили кўплаб қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириб, эл дастурхонига тортиқ этадилар. Уларнинг мардонавор меҳнатларини тарғиб қилишда матбуотнинг ролини алоҳида таъкидлаш лозим.

«Қишлоқ ҳақиқати»ни мунтазам ўқиб борамиз. Берилаётган турли мавзулардаги мақолалар ишимизга дастур бўлиб хизмат қилаяпти. Рўзнома жумҳурият Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, унинг таркибига кирувчи, лекин иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлган «Узпчелопром», «Узптицепром», «Узхлопкопром», «Узсельхозхимия» ишлаб чиқариш бирлашмалари фаолиятини кенгроқ ёритишга ўрин ажратишидан ниҳоятда хурсанд бўлдик.

Шу ўринда хўжалигимиз меҳнаткашлари амалга ошираётган ишлар хусусида тўхталмоқчиман. Жорий йилда 1.111 гектар ерда пахта етиштирдик. Режамиз катта: давлатга 3488 тонна ўрнига 4000 тонна юқори сифатли саноат хом ашёси сотиш. Айни пайтда 18 та бригадада йиғим-терим қизғин бораяпти. Далаларда 11 та агрегат унумли ишлатилмоқда. 1300 дан ортиқ чеварлар қўл теримида фаол. Мавсумда 8—10 тонналик хирмон яратиш иштиёқида меҳнат қилаётган Тўтихон Шоймардонова, Манзура Жумақулова, Шоира Насруллаева, Турсунтош Остонаева, Тошбиби Ашурова кунига 170—180 килограммдан дур теришаяпти. Абдуҳалил Раҳимов, Аҳмад Исмоилов, Малик Остонаев, Исомиддин Сатторов бошлиқ бригадалар кунига йиллик режанинг 4—5 фоизи миқдорида ҳосил топширмоқдалар. Хўжалигимизда бугунгача топшириқ 90 фоиздан ошириб бажарилди. Далаларда ҳали ҳосил мўл.

Энди рўзнома обунаси тўғрисида гапирмоқчиман. Унинг нархи ошганлигига қарамай, меҳнаткашларимиз бажону дил ёзилишмоқда. Негаки, пахтадан олинаётган даромадимиз ошаяпти. Ҳар бир оилага арзон нархда дон, пиёз, бошқа маҳсулотлар тарқатилди. Бу ҳам ўз-ўзидан кишиларнинг моддий манфаатдорлигини таъминлашга ҳисса қўшмоқда. Бир кунлик терилган оқ олтин пули «Қишлоқ ҳақиқати»нинг йиллик обунасига бемалол етади. Яна шуни ҳам айтиш керакки, қишлоқ меҳнатчисининг дардини эшитадиган, унга амалий кўмак берадиган рўзномада келгуси йилда ҳам ободончилик, меҳнаткашлар истак ва таклифларини инобатга олиб ёритилаётган мақолалар кўпайса. «Томорқа — дастурхон баракаси», «Аччиқ асал», «Гулқайчи», «Қонун номи билан», «Мунозара минбари», «Қут-барака сарчашмаси», «Аёл қалби» сингари рукнлар остида ва махсус саҳифаларда қизиқарли мақолалар берилса. Қишлоқ муаммолари хусусида тез-тез чиқишлар бўлиб турса.

Хўжалигимиз ҳудудида яшовчи аҳолининг яшаш тарзи ёмон эмас. Бироқ кишини ҳанузгача ўйга толдирадиган бир муаммо борки, у ҳаммамизни ранжитмоқда. Тожикистон жумҳуриятининг Турсунзода алюминий заводи билан хўжалигимиз аҳолиси истиқомат қилаётган қишлоқларнинг орасидаги масофа 35 километр. Заводдан чиқаётган фтор гази таъсир этмаган нарса қолмади. Айниқса пилла, сархил мевалар, сабзавот етиштириш, боғ-роғлар йилдан-йилга камайиб бормоқда. Бу ҳақда жуда кўп гапирилди. Қанча-дан-қанча тадбирлар белгиланди. Лекин қоғозларда қолиб кетаётган ваъдалар кимга ҳам керак?

Йирик газ магистрали хўжалигимиз орқали ўтади. Лекин хонадонларимиз ҳанузгача баллонли газдан фойдаланишмоқда. Унда ҳам тез-тез узилиш бўлиб туради.

Яқинда ўзаро маслаҳатлашиб, 30 нафар кишини хўжалик ҳисобидан обуна қилдик. Бундан ташқари 170 киши ихтиёрий равишда рўзномага ёзилишди. Шундай қилиб, келгуси йилдан бошлаб 200 нафар муштарий «Қишлоқ ҳақиқати»ни мунтазам ўқиб боришади.

Ҳ. НАСРУЛЛАЕВ,
Денов районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

* * *

Жамоатчи мухбиримиз Ш. Султонов олган ушбу суратларда Денов районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги меҳнаткашларининг шу кунларда пахтазорларда олиб бораётган ишларидан айрим лавҳалар акс эттирилган. Жамоа хўжалиги касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Муродилла Очилов ва юқори ҳосилли бригада етакчиси Мелик Остонаевларни ўзаро суҳбатлашаётган пайтда кўриб турибсиз (юқоридаги сурат). Кўпмингкилограммчилик ҳаракатида фаол иштирок этаётган Инобат Холова (пастдаги сурат) ҳозиргача 7 тоннадан зиёд дурдона терди.

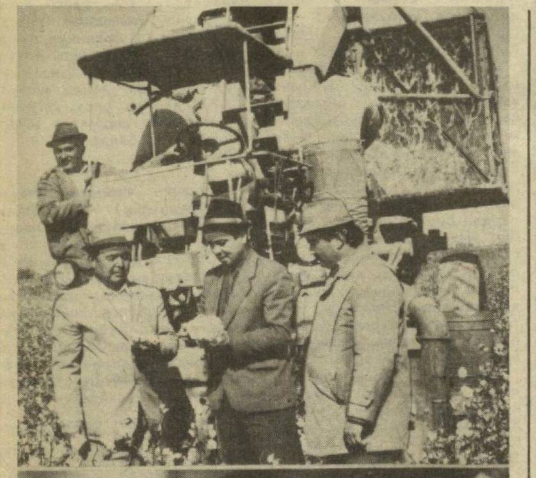

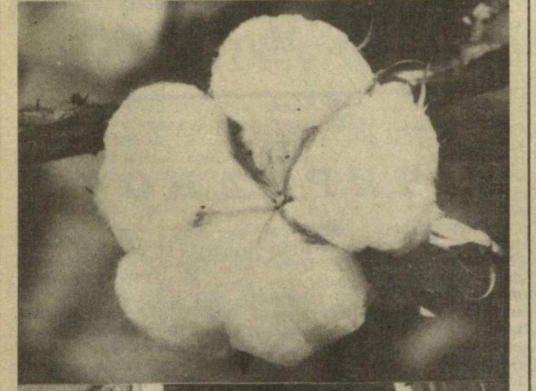

ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ. Янгиариқ районидаги Киров номли колхозда меҳнат қилишнинг илғор усули — ижара пудрати кенг қўлланилмоқда. Пудратчи бригадирлар Зерипбой Бердиев, Султон Бобожоновлар даласида бу йил ҳосил мўл битди. Мусобақадош бригадалар биринчи теримдаёқ 12 тоннадан, 2-теримда 7 тоннадан биринчи навли ҳосил йиғиштириб олдилар. Бу гектаридан 44 центнердан ҳосил тўпланди демакдир. Аммо далада ҳалигача ҳосилнинг чўғи баланд.

СУРАТЛАРДА: 1. Жамоа хўжалигининг раиси Матжон Мадраҳимов пудратчи бригада бошлиқлари Зерипбой Бердиев, Султон Бобожонов, Худойзар Жуманиёзовлар далалардаги ҳосилнинг чўғини кўздан кечиришмоқда. 2. Ҳосил чўғи. 3. Илғор механизатор Қаландар Ҳамроев. У шу кунларда ўз агрегати билан 10 тонна атрофида пахта териб хирмонга тўкмоқда.

Ш. ИБРОҲИМОВ олган суратлар.

РАҒБАТ — УНУМДОРЛИК ОМИЛИ

Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли жамоа хўжалиги далалари Тошкент — Жиззах катта йўлининг икки томонига жойлашган бўлиб, паст-баландликлардан иборат. Деҳқонлар жорий йилда 465 гектар майдонга чигит қадаб, 1.488 тонна оқ олтин етиштиришга аҳд қилишган. Ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил олиш режалаштирилган.

Ҳозир далада терим энг қизиган пайт. Хўжаликнинг Абдумутал Эминов, Жўра Анорбоев, Махан Норматов, Ҳожиакбар Ҳожимирзаев етакчилик қилаётган бригада заршунослари гектаридан ҳосилдорликни 34 центнерга етказиш ниятида.

Жамоада 350 гектар майдондаги ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилди. Айни пайтда Абдуқаюм Валиқулов, Жўра Анорбоев, Абдумалик Абдураимов, Нормат Тўйчиев сингари механизаторлар кунига 5—6 тоннадан оқ олтин териб, хирмонга барака киритишяпти. Уларнинг ҳар бири бу йилги мавсумда пўлат этаклардан 120—130 тоннадан дурдона тўкишга аҳд қилишган.

Мавсумда бу ерда ҳам қўлда терилган бир килограмм пахта учун 40 тийин, машинада йиғиштириб олинган бир тонна хом ашёга 25 сўмдан ҳақ тўланаяпти. Агрегатларда саранжомланганига иккинчи теримда ҳар тоннасига 30 сўм, учинчисида эса 40 сўмдан тўлаш режалаштирилган.

Хўжаликнинг тўққизта дала шийпони мавсумга пухта тайёрланган. Радио, телевизор, холодильник пахтакорлар хизматида. Бу ерда теримчилар учун бир маҳал, механизаторларга икки маҳал иссиқ овқат, чой тайёрланмоқда.

Кўпмингкилограммчи чеварлар баҳси ҳар ўн кунда якунланиб, бир тоннаю 300 килограмм пахта терганларга қўшимча 35 сўм, 1 тоннаю 250 килограммга 30 сўм, 1 тоннаю 200 килограммлик кўрсаткич учун 25 сўм пул мукофоти бериб борилаяпти. Ниҳоят Тошматова Манзура, Омонбоева Комила, Мирзатоева Анорбуви, Ерматова Ҳолида сингари теримчилар кунига 100—120 килограммдан оқ олтин териб, ҳамкасблари ўртасида пешқадам.

Яна Назар ота номидаги 200 сўм пул мукофоти ҳар беш кунда энг юқори кўрсаткичга эришган, режани адо этган жамоаларга бериб борилаяпти.

Деҳқонлар ўтган йили жами 2 миллион 640 минг сўм даромад қилган бўлиб, жорий йилда эса 5 миллион сўмни мўлжаллашаяпти. Одамларга 100 сўмдан қоплама пули тўланмоқда.

— Бу йил деҳқонларимиз мураккаб шароитда мўл ҳосил етиштиришди, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Қодиржон Қоражонов. — Айни пайтдаги вазифамиз мавсумда ялпи сафарбарликни таъминлаб, зиммадаги режа ва мажбуриятни шараф билан уддалаш. Ҳозир режанинг 2—3 фоизи миқдорида хом ашё тайёрланмоқда.

Э. ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЮҚОРИ ҲОСИЛ УСТАЛАРИ

Чортоқ район радиоси муҳаррири Одилжон МЎМИНОВ хабар қилади: — Райондаги А. Навоий номли жамоа хўжалигининг Ёқубжон Усмонов бошлиқ бригадаси пахтакорлари йиллик режани бажардилар. 55 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 ўрнига 41,5 центнердан пахта йиғиштириб олинди. Ҳосилнинг 135 тоннаси машиналар ёрдамида терилди. Давлатга сотилган 230 тонна хом ашё юқори навларга қабул қилинди. Механик-ҳайдовчилардан Умматали Иброҳимов, Одилжон Ражаббоев, чеварлардан Моҳид Мўминова, Саида Ҳасанова, Маҳмуда Иномовалар алоҳида ғайрат кўрсатдилар. Бригада меҳнат аҳли яна 45 тонна жавоҳир йиғиб олиш, ялпи хирмонни 275 тоннага етказиш мажбуриятини олдилар. Ҳар куни 4,5—5 фоиз миқдорда дур топширилаяпти.

Жамоа хўжалиги заршунослари 815 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, 2950 тонна пахта етиштиришга сўз беришган. Шу кунларда 9 та машина, 700 дан ортиқ колхозчи далада. Ҳар куни 5 фоиздан ортиқ ҳосил тайёрланаяпти.

«Жиззах овози» рўзномаси ходими О. Ҳамзаев хабар беради: — Жиззах районидаги Ҳамроқул Носиров номли жамоа хўжалигининг Карим Исақулов бошлиқ бригадаси заршунослари йиғим-теримни илғорлар қаторида бошлашганди. Айни кунларда бригада далаларида 3 та зангори кема унумли ишлатилаяпти. Механизаторлар Журсун Эргашев, Умар Очилов, Бурҳон Ерлақабовларнинг шижоатлари туфайли жамоа йиллик режани саккиз иш кунида бажарди. Мавжуд 155 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан пахта йиғиштириб олинди.

Ҳали пайкалларда ҳосил кўп. Пахтакорлар унинг бир мисқолини ҳам нес-нобуд қилмасликка, ҳосилдорликни гектар бошига 30 центнерга етказишга қарор қилишган.

Хўжаликнинг бошқа бригадаларида ҳам мавсум қизғин тус олмоқда. Меҳнат аҳли 2.900 гектар майдондаги оқ олтинни тезроқ саранжомлаш пайида бўлмоқда. 50 та терим машинаси тўхтовсиз ишлатилаяпти. Уларнинг ҳар бири билан кунига 10—11 тонна дур саранжомланмоқда.

ҚИТЪАЛАР ОВОЗИ

ВАШИНГТОН. «Биз Яқин Шарққа бағишланган сулҳ конференцияси октябрнинг охирида иш бошлайди, деб умид қиламиз», — деди АҚШ Президенти Жорж Буш журналистлар билан бўлган суҳбатда. Ж. Буш Қўшма Штатларнинг Яқин Шарқдаги аҳволни бартараф этишга бағишланган конференция чақирилишига кўмаклашиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилишга бел боғлаганини уқтириб ўтди. «Конференция ер куррасининг шу минтақасида тинчлик ўрнатиш йўлидаги биринчи катта қадам бўлиб қолишидан умидворман», — деб қўшиб қўйди у. Яқин вақт ичида СССР Президенти Михаил Горбачев билан учрашув ўтказиш имконияти борми, деган саволга жавобан Ж. Буш «ҳозирча ҳеч қандай учрашув режалаштирилган эмас», деди.

●

БЕЛГРАД. Москвада Сербия ва Хорватия Президентлари ўт очишни дарҳол тўхтатишни кўзда тутадиган қўшма ҳужжатни имзолаганликларига қарамай, Хорватиядаги қуролли тўқнашувлар давом этмоқда.

Баня-лукадаги армия корпусининг қисмлари Новска, Окучани ва Нова-градишка атрофида Белград-Загреб автомобиль йўли бўйлаб жойлаштирилган. Мазкур корпуснинг қўмондонлиги хорват бўлинмалари армия истеҳкомларига яна ҳужум қила бошлаганини билдирди.

Танюг агентлигининг хабар қилишича, чоршанба куни тушдан кейин бу ерда Югославия халқ армияси бўлинмалари билан серб лашкарларига қарата тўп ва минамётлардан қаттиқ ўқ ёғдирилган. Бир қанча жойларда хорват бўлинмалари танкларни ишга солганлар. Хорватия радиосининг хабарларига кўра, Вуковарда қуршовда қолган хорватлар гуруҳига ёрдам бериш мақсадида мана шундай ҳужум ҳаракатлари қилинган.

●

ТОКИО. Атом электр станцияларидаги хавфсизликни таъминлаш соҳасида ҳамкорлик қилиш ҳақида Япония шу ойнинг охиригача Совет Иттифоқи билан шартнома тузиш ниятидадир. «Жапан таймс» газетасининг бугун ҳукумат манбаларига асосланиб хабар қилишича, мазкур ҳужжат СССРга ва Шарқий Европа мамлакатларига техникавий ёрдам бериш дастурининг таркибий қисми бўлиб қолади.

СССР Президенти М. Горбачевнинг апрелда Токиога қилган ташрифи давомида атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш ишида коперациялашув ҳақида эришилган аҳдномага биноан 28—29 октябрь кунлари Москвада дастлабки ҳукуматлараро маслаҳатлашувлар ўтказилади. Унда атом электр станциялари ишининг хавфсизлигини ошириш учун япон технологияларидан ва тажрибасидан фойдаланиш имконияти кўриб чиқилади. Япон томони атом энергетикаси соҳасидаги ажнабий мутахассисларни ўз юртида қабул этишга тайёр эканини ҳам эълон қилиши кутилмоқда. Келгуси йилнинг апрель ойида мазкур режани амалга оширишга киришилади. Ҳар йили Совет Иттифоқидан ва Шарқий Европа давлатларидан юз нафар мутахассис Японияда тажриба ўрганадиган бўлади.

●

БМТ. БМТнинг Ироқ билан Қувайт ўртасидаги чегарани белгиловчи комиссияси иккала мамлакат ўртасидаги бутун чегаранинг муфассал хариталарини тузиб чиқиш соҳасида бундан буён қилинадиган ишлар режасини келишиб олди. БМТнинг қароргоҳида комиссиянинг 7 октябрдан 15 октябргача бўлиб ўтган мажлисларида қабул қилинган қарорга кўра бу хариталар 1992 йил февраль ойининг охиригача тайёр бўлиши керак. Шундан кейин чегарани белгилаш ишларини бошлаш назарда тутилмоқда. Хариталар осмондан туриб сувратга олиш, шунингдек бевосита жойнинг ўзида қилинадиган ишлар натижасида тузиб чиқилади.

Чегарани белгилаш комиссияси БМТ ҳавфсизлик кенгашининг Ироқ-Қувайт можаросини бартараф этиш асослари тўғрисидаги 687-қарорига биноан БМТ Бош котиби томонидан тузилган эди.

●

НЬЮ-ЙОРК. Чоршанба куни Техас штатининг марказида жойлашган Киллин шаҳри ошхоналаридан бирида қонли фожиа содир бўлди. Тушги танаффус вақтида ошхонада кўп одам тўпланган бир пайтда юк автомобиль шиша деворни синдириб залга кириб келди. Кабинадан сакраб чиққан шофёр нималардир деб қичқириб ярим автомат-тўппончадан одамларга ўқ ота бошлади.

Гувоҳларнинг айтишича, қотил одамларни тўғридан-тўғри отаверган. Полициянинг маълумотларига кўра камида 22 киши ҳалок бўлди. Охирги ўқ билан қотил ўзини ўлдирди. Сал кам 15 киши яраланди.

(ТАСС).

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

Жамғарма банки

ЖАМҒАРМАНГИЗНИ ФАҚАТ НАҚД ПУЛ БИЛАНГИНА ЭМАС, БАЛКИ НАҚД ПУЛСИЗ ЙЎЛ БИЛАН ҲАМ КЎПАЙТИРИШ МУМКИНЛИГИНИ БИЛАСИЗМИ?

Бунинг учун ўзингиз ишлаётган корхона, ташкилот ёки жамоа хўжалигининг ҳисобчилар бўлимига жамғарма банкида сақланаётган омонат ҳисобингизга Сизнинг пул даромадларингиздан маълум бир миқдорини ўтказиб бориш тўғрисида ариза ёзишингиз лозим бўлади.

Сиз жамғармангизда ойлик маошингиздан, нафақа пулингиздан, суғурта пулидан, давлатга сотилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва воситачи дўконлар орқали сотилган буюмларнинг пулидан ўзингиз кўрсатган миқдордаги пулни ўтказишингиз мумкин.

Ўзбекистон Жамғарма банки шахсий бюджетингизни тўғри йўлга қўйиш, даромадларингиздан мақсадга мувофиқ тарзда фойдаланишда ва вақтингизни тежашда

СИЗГА ЁРДАМ БЕРАДИ!

ЎЗБЕКИСТОН ЖАМҒАРМА БАНКИ

ЧЕК ДАФТАРЧАСИ

Қулайлиги ва ўнғайлиги—аён!

Бу шахсий пул ҳужжати бўлиб, уни талаб қилингунча омонат ҳисоби Ўзбекистон Жамғарма банкининг қайси муассасасида очилган бўлса, шу ердан ёздириб олиш мумкин. Чек дафтарчаси шу жамғармада сақланаётган маблағ таркибидан омонатчига хоҳлаган миқдорида ёзиб берилади.

Чек дафтарчаси берилган кунидан бошлаб икки йил муддатгача ҳақиқий ҳисобланади. Агар Сиз ундан йиртиб олинадиган чек варақаларининг ҳаммасини ишлатиб улгурмаган бўлсангиз, унинг муддати яна қўшимча икки йилга узайтириб берилади.

Сиз чек билан саноат моллари ва маиший хизматлар учун ҳисоб-китоб қилишингиз мумкин.

Бундан ташқари, чек дафтарчасининг эгаси мамлакатнинг хоҳлаган Жамғарма банки муассасасида чек бўйича пул олиши мумкин.

Чек паспорт кўрсатилганда ҳақиқий ҳисобланади.

ЧЕК ДАФТАРЧАСИНИНГ ЭГАСИ — ОМОНАТЧИНИНГ ҲАММА ИМТИЁЗЛАРИДАН ФОЙДАЛАНА ОЛАДИ: ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА БАЖАРИЛАДИГАН МУАММОЛАР ТАРТИБИ ВА ЙИЛЛИК 2 ФОИЗ ДАРОМАД САҚЛАНАДИ!

ЎЗБЕКИСТОН ЖАМҒАРМА БАНКИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ «САРБОН» ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР
ДОРИЛФУНУНИНИНГ

СИРТҚИ БЎЛИМИ

Агрохимия ва тупроқшунослик, агрономия, мева-сабзавотчилик ва узумчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик мутахассисликлари бўйича контроль ва курс ишларини бажариш учун

ЛАБОРАТОРИЯ МАШҒУЛОТЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

МАШҒУЛОТЛАР:

V курс учун — 1991 йилнинг 11 ноябридан 16 ноябригача,

I ва IV курс учун — 1991 йилнинг 25 ноябридан 30 ноябригача,

II ва III курс учун — 1991 йилнинг 2 декабридан 7 декабригача ўтказилади.

ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ
ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР
ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
6—7 НОЯБРЬ СОАТ 19.00 да
ЁШ ИЖРОЧИЛАР ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Лирик хонандалар: ШОИРАХОН ҒИЁСОВА, БОБИРЖОН РАЖАБОВ, ЗАФАРЖОН ДАВЛАТЁРОВ.

Бутун жаҳон сеҳргарлар жамиятининг аъзоси САТТОР ИСЛОМОВ

Қизиқчи АБДУҲОЛИҚ МАМАРАСУЛОВ.

Концерт дастурини НАЖМИДДИН ҲОЖИМАТОВ олиб боради.

Чипталар Сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилади.

Оммавий талабномалар қабул қилинади.

ТЕЛЕФОНЛАР: 33-67-73, 45-92-13.

Алишер Навоий мукофоти соҳиблари

АСАР БИРИНЧИ МАРТА ЭЪЛОН ҚИЛИНМОҚДА

Ўзбек адабиётининг буюк даҳоси Алишер Навоий номи билан аталувчи давлат мукофоти соҳиблари орасида раҳматли Абдурауф Фитратнинг ҳам борлиги назм ва наср шайдоларини, саҳна санъати ихлосмандларини чексиз мамнун қилди. Зеро, бўронли йилларда айбсиз айбдор бўлган профессор Фитратнинг адабиётимиз тарихида ўз ўрни борлиги шубҳасиз.

Абдурауф Абдураҳим ўғли Фитрат 1886 йили Бухоро шаҳрида туғилиб, Мир Араб мадрасасида, кейинчалик Истамбул дорилфунунида таҳсил олди. 1914 йили ёш бухороликларнинг сўл, радикал қанотига бошчилик қилди. Ижтимоий ҳаётда фаол қатнашган Фитрат Бухоро Халқ Совет Республикаси халқ маорифи вазири, Халқ Вазирлар Шўроси раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. Москвадаги Шарқшунослик, Ўзбекистон давлат илмий-тадқиқот институтларида фаолият кўрсатди.

Саҳна санъатининг билимдонларидан бири Фитрат долзарб мавзуларда кўплаб пьесалар ёзгани маълум. «Абулфайзхон», «Чин севиш», «Ҳинд ихтилолчилари», «Рўзалар» ва бошқа асарлар шулар жумласидандир.

Бугун ҳурматли муштарийларимиз эътиборига ҳавола этилаётган «Восеъ қўзғолони» фожиаси ўзбек матбуотида ҳали эълон қилинган эмас. Уни Фитрат домланинг набираси Шоаҳмад МУТАЛОВ тожик тилидан таржима қилиб, таҳририятимизга бажонидил тақдим этди, бунинг учун биз у кишига миннатдорчилигимизни билдирамиз.

ФИТРАТ
ВОСЕЪ ҚЎЗҒОЛОНИ
ТЎРТ ПАРДА

ИШТИРОК ЭТУВЧИЛАР:

ВОСЕЪ — ўрта ёшли, камбағал, жувозкаш.
ЖИҒАГУЛ — Восенинг хотини, 40 ёшда.
ГУЛУЗОР — Восенинг қизи 18 ёшда.
МУЛЛА НАЗИР — ўрта ёшли, деҳқон.
НОЗИМ — ўрта ёшли, деҳқон.
ОЙМУҲАММАД — ўрта ёшли, деҳқон.

БОБОСАНГИН — 60 ёшли камбағал чол.
АКРАМ
САФАР — ёш тожик деҳқонлари.

ТОШЯСОВУЛ — ўрта ёшли, соқоли калта, мўйлови узун, Балжувон ҳокимининг одами.
ҚУРБОН ЖЕВАЧИ — ўрта ёшли. Балжувон ҳокимининг одами.
БАЛЖУВОН ҲОКИМИ — додхоҳ. 60 йил умр кўрган.
БЕКЖОН — 25 ёшли йигит. Балжувон ҳокимининг ўғли.
ҒУЛОМ ҚОЗИ — Балжувон қозиси. Нашаванд чол.
АҲМАД ЯСОВУЛБОШИ — Балжувон ҳокимининг ясовулбошиси, 50 ёшда.
ОДИНА МИРЗАБОШИ — ўттиз беш ёшда.
БОБОРАҲМАТ — камбағал чол, 60—70 йил умр кўрган.
ҒАРИБ ХУБОН — Бобораҳматнинг қизи, 19 ёшда.
ШАРИФ ЮЗБОШИ — сарбозлар юзбошиси, 40 ёшда.
НУРМУҲАММАД
ҚОРОВУЛБЕГИ — Балжувон ҳокимининг одами.
ЖЎРА
ҲАЛИМ — кекса фаррошлар.
КИТОБ ҲОКИМИ — ўрта яшар. Беклик амалида.
ШАРАФИДДИН ҚОЗИ — Китоб шаҳрининг қозиси, чол.
НАВРЎЗ ЯСОВУЛБОШИ — Китоб шаҳрининг ясовулбошиси. Ўрта яшар.

Асирлар, маҳрамлар, хизматкорлар, сарбозлар, қишлоқ аҳолиси, мардикорлар ва бошқалар.

БИРИНЧИ ПАРДА ИШТИРОКЧИЛАРИ

ВОСЕЪ, ГУЛУЗОР, ЖИҒАГУЛ, ОЙМУҲАММАД, МУЛЛА НАЗИР, БОБОСАНГИН, НОЗИМ, САФАР, АКРАМ, ТОШЯСОВУЛ, ҚУРБОН ЖЕВАЧИ*.

БИРИНЧИ ПАРДА

(Восеъ уйининг олдида текис майдон, катта дарахт соя ташлаб турибди. Унинг соясига шолча ёзилган, ҳеч ким йўқ. Восеъ уйининг ичкарисидан Гулузорнинг овози эшитилади. У махсус оҳангда шеър ўқийди).

ГУЛУЗОР:
Тоғлар узра эсар совуқ шамоллар,
Мискин қалбим оҳ чекади тонг-саҳар.
Олти ойки, худо ҳақи, дайдимиз,
Ёлғизликда ортиб борар дардимиз.
Баланд тоғдан жилва қилиб, товланиб,
Тушиб келгум, бир кун оловдай ёниб.
Тоғлар аро топиб паноҳ ва камол
Кўзларимга сурма тортаман хушҳол.
Устозим ким, билмай, чекаман алам,
Тебратаман дафтар бетида қалам.

(Бошқа тарафдан Восеъ келади. Эгнида жувозкаш кийими, бошида қора тақя, кўкраги очиқ. Белига рўмол боғлаган. Қучоғида бир боғ ўт. Уйга яқинлашаркан, Гулузорнинг овозини эшитиб қулоқ солади. Гулузор шеър ўқиш билан банд).

ГУЛУЗОРНИНГ ОВОЗИ—
Олти ойки, худо ҳақи дайдимиз,
Ёлғизликда ортиб борар дардимиз.
Баланд тоғдан бу Гулузор товланиб.
Тушиб келар, бир кун оловдай ёниб.

(Гулузор жим бўлади).

ВОСЕЪ **(хурсанд)** — Қизим шоира бўлиб қолибди. Нақадар гўзал шеър: Баланд тоғдан тушар оловдай ёниб... **(овоз чиқаради)**. Гулузор, ҳо, Гулузор!

ГУЛУЗОР — Лаббай, дадажон, лаббай! **(Югуриб чиқади.)** Дадажон, қаерда эдингиз? Нега бунчалик кеч келдингиз?

ВОСЕЪ — Ишим бор эди, қизим. Сизлар овқатландингизлармиi?

ГУЛУЗОР — Ҳа. Ёвғон шўрва қилган эдик. Сизни кўп кутдик, келавермадингиз. Охири биз овқатланиб, сизникини олиб қўйдик.

ВОСЕЪ — Яхши қилибсизлар. Мен бу ўтни отга бериб келаман, сен овқатимни олиб кел, шу ерда ейман.

ГУЛУЗОР — Нега уйда овқатланмайсиз?

ВОСЕЪ — Шу ер яхши қизим. Ҳозир Мулла Назир келади. Суҳбатлашиб ўтирмоқчиман.

ГУЛУЗОР — Хўп бўлади, дадажон, мен ҳозир овқатни шу ерга олиб келаман. **(Югуриб ичкарига киради. Восеъ ўтиб кетади. Бир оздан кейин Жиғагул нон ўралган дастурхонча кўтариб чиқади).**

ЖИҒАГУЛ — Гулузор, даданг қаерга кетдилар?

ГУЛУЗОР — **(Косада овқат кўтариб чиқади.)** Отга ўт бергани кетдилар. Ҳозир келиб қоладилар. **(Жиғагул дастурхончани шолча устига ёзади. Овқатни Гулузорнинг қўлидан олиб дастурхон четига қўяди. Шу пайт Восъе келади.).**

ВОСЕЪ — Овқатни олиб келдингми?

ЖИҒАГУЛ — Олиб келдим. Қаерда эдингиз? Нега бунча кеч қолиб кетдингиз?

ВОСЕЪ — Ишим бор эди.

ЖИҒАГУЛ — Овқат совуб қолади, вақтида ейиш керак. **(Восеъ ўтиради, бошқалар ҳам ўтиришади.).**

ВОСЕЪ — Жим бўл. Намунча кўп гапирасан? Оғримаган бошим бор эканда, ҳар доим вайсаганинг-вайсаган... **(Ҳаяжон билан нон ушатади ва овқатини ейишга киришади, бир оз жим ўтиришади. Яна Восеъ гапиради.)** Гулузор қандай шеър ўқиётувдинг?

ГУЛУЗОР **(уялиб)** — Ҳеч қандай. Кўйлагимни тикаётувдим. Ўзимдан ўзим шеър тўқиётган эдим.

ВОСЕЪ **(табассум билан)** — У шеърни ким ёзган? **(Гулузор уялганидан жавоб бермайди).**

ЖИҒАГУЛ — У шеърни қизингизнинг ўзи тўқиган. Хабарингиз йўқ, дадаси, қизингиз тузуккина шоира бўлиб қолган.

ВОСЕЪ — Баракалло, қизим! Мен шеър ўқиганингни эшитдим. Яхши шеър экан.

ЖИҒАГУЛ — Сиз билан меникидан яхшироқ бўлса керак, албатта.

ВОСЕЪ — Сеникидан-ку, тузукроқ бўлса бордир.

ЖИҒАГУЛ — Сизникидан-чи?!

ВОСЕЪ — Нима ҳам дердим?

ЖИҒАГУЛ — Наҳотки, сиз ҳам шоир бўлган бўлсангиз?

ВОСЕЪ — Ёшлигимда, беташвиш чоғимда мен ҳам шеър ёзар эдим.

ЖИҒАГУЛ — Энди-чи?

ВОСЕЪ — Одам ёшлигида, беташвиш дамларида, уйида бўлганида ҳар қандай ишни ҳавас қилади. Турмуш бола-чақа қилганидан кейин, рўзғор ғамига мубтало бўлиб, бу ишлар хотирасидан қуриб мол-ҳол боққанидан, кўтарилади. **(Ошини еб тугатади).** Ширин таом пиширибсан, онаси, кел, буларни йиғиштириб ол. **(Фотиҳа ўқийдилар. Гулузор келиб косани олади. Жиғагул дастурхонни йиғади. Иккови чиқиб кетади).**

ВОСЕЪ **(ёлғиз)** — Беташвиш ёшликда шундай ишлар бўлади. Шўхлик, ўйинкулги, ошиқ-мошиқлик, шоирлик ёшликка ярашади. Мен ҳам ўша беғубор ёшлик дамларида шундай орзу-ҳаваслар билан яшаган, Музробхон қўзғолон кўтаргунча мана шунақа ишлар билан саргардон эдим. Музробхон исён кўтарган пайтда, ёш, бақувват, қоним қайнаб турган вақтда мен унинг сафига қўшилдим. Бухоро амири лашкарлари билан қаттиқ жанглар қилдик. Бадбахт амир Музробхон бечорани алдади. Уни Балжувон ҳокими қилиб тайинлади, сўнг Бухорога чақириб олиб қатл қилди. Шўрлик Музробхон кўп жасур йигит эди, афсус...

(Оймуҳаммад келади)

ОЙМУҲАММАД — Ассалому алайкум.

ВОСЕЪ — Ваалайкум ассалом, кел, жўра. **(Оймуҳаммад келиб ўтиради).** Қаерда эдинг?

ОЙМУҲАММАД — Уйда эдим.

ВОСЕЪ — Янги гапдан хабаринг борми?

ОЙМУҲАММАД — Эшитдим. Бу яна қандай зулм? Закот олдилар, энди бож-хирож олишар эмиш. Айтганларидан бир чўп ҳам кам бермадик. Яна ҳар бир хонадондан биттадан эчки ва бир кийимликдан дағал мато исташади. Бу эчки ва дағал мато нима учун керак?! Камбағаллар уни қаердан топадилар?

ВОСЕЪ — Ҳар ҳафта ҳужум қилиб туриш учун биттадан Музробхон керакка ўхшайди. Шундагина биз тинч яшаймиз.

ОЙМУҲАММАД — Уйинг куйгур бу золимлар бизни хонавайрон қилишади-ку. Ахир, қаердан топиб берамиз. Уйимда эчки у ерда турсин, битта товуқ ҳам йўқ.

ВОСЕЪ — Сабр қил, Мулла Назир келсин, бир маслаҳат қилармиз.

ОЙМУҲАММАД — Мулла Назир қаерда?

ВОСЕЪ — Кўчада кўрган эдим, одамларга «тўпланинглар» деб юрган экан.

ОЙМУҲАММАД — Наҳотки, бекнинг одами бугуноқ келса?

ВОСЕЪ — Ҳа, шу бугун келар экан.

ОЙМУҲАММАД — Бу янги хирожни бугун олар эканми?

ВОСЕЪ — Хирож эмас, закот.

ОЙМУҲАММАД — Ҳей, уйлари куйсин, ноинсофлар, йўқсиллардан ҳам закот олишадими? Бу мамлакатдан бош олиб кетиш керак. **(Икки-уч киши билан Мулла Назир келади. Салом бериб ўтиради, Оймуҳаммад Мулла Назирдан сўрайди).** — Мулла Назир, ясовуллар бугун келишарканми?

МУЛЛА НАЗИР — Ҳа, шу кун келишади.

ОЙМУҲАММАД — Нима ҳам қилардик. Бу нарсаларни қаердан топиб берамиз? Ўзимизнинг-ку ейишга нонимиз йўқ. **(Қишлоқ одамлари бир-иккитадан бўлиб аста-секин кириб келадилар, салом бериб ўтирадилар. Улар орасида Бобосангин, Нозим, Сафар, Акрамлар ҳам бор).**

МУЛЛА НАЗИР — Сабр қил. Бу фақат сенинг бошингга тушган ташвиш эмас. Шу одамларнинг ҳаммаси сенга ўхшаган ғам билан юрибди. Агар булар закотни беришса, сен ҳам беришга мажбурсан...

БОБОСАНГИН **(унинг гапини бўлиб)** — Булар қаердан берадилар? Мен мардикорлик қилиб кун кўрсам, бир кийимлик дағал мато бўлганда, болаларимга кўйлак тикиб берардим.

НОЗИМ — Неча йиллаб шаҳарларда ғарибликда саргардон бўлиб, беш-олти танга топамиз. Йўлда закотчилар уни ҳам шилиб олишга ҳаракат қиладилар. Минг ҳийла-ю найранг билан уларнинг қўлидан қутуламиз. Қолган икки-уч танга кундалик овқатимизга ҳам етмайди, ҳисоб. Бу қўшимча солиқларни ҳеч қайсимиз тўлашга қодир эмасмиз.

САФАР — Агар керак бўлса ҳаммамизни ўлдириб, мурдамизни пишириб ейишсин. Шу лаънати жонимиздан бошқа берадиган ҳеч вақомиз йўқ.

ВОСЕЪ — Йигитлар, гапларингиз дуруст. Ҳеч қайсимизда берадиган нарса йўқ. Подшо закотини ўзига тўқ жойдан талаб қилсин. Йўқсиллардан нима ғарази бор? Лекин...

БОБОСАНГИН — Лекин-мекини йўқ, Восеъ! Сафар тўғри айтди. Бисотимизда ёлғиз жонимиздан бўлак ҳеч нарса йўқ, агар шу жонимиз ҳам керак бўлса ола қолсинлар. Бу тирикчиликдан ҳаммамиз безормиз.

ҲАММА — Безормиз, ҳаммамиз безормиз. Бизларни тирикликдан безор қилишди.

ВОСЕЪ — Яхши, мен ҳам бу янги солиқни ҳеч қайсимиз тўлай олмаймиз дейман. Лекин, шу тўламаслик учун нима қилиш керак? Бугун келишади. Агар ҳеч нарсамиз йўқ десак, хотин — бола-чақаларимизнинг кўйлакларини ечиб олишади, томи қийшиқ уйларимизни сотиб, ҳақини олишади...

САФАР — Нима қилишса қилишсин, берадиган ҳеч нарсамиз йўқ!

МУЛЛА НАЗИР — **(Сафарга айтади)** Сафар, ғовға кўтарма. Восеъ гапини тугатсин!

САФАР — Яхши, тамом қилсин. **(Восеъга)**, тамом қил, нима деркинсан?!

ВОСЕЪ — Мен шу «нарсамиз йўқ, беролмаймиз» деган гапни жиддийроқ айтсак дейман. Ёлғону рост дўқлардан қўрқмайлик. Сафар «агар керак бўлса, жонимизни олишсин», деди. Шу гапни уларга юзма-юз туриб айтайлик, жонимизни оладиган бўлсалар ҳам қўрқмайлик.

БОБОСАНГИН — Қўрқмаймиз, ўлдирсинлар, майли. Бор-йўғимизни шилиб оладилар, болаларимиз оқшомдан-тонггача «нон, нон» дея йиғлаб чиқишади. Очликдан минг дардга гирифтор бўлиб ўлишади. Бизлар томошабин бўлиб тураверамиз. Бу тирикчиликдан нима баҳра олдикки, ўлимдан қўрқайлик.

ВОСЕЪ — Мулла Назир, шу бизнинг қишлоғимиз ёлғиз ўзи бир нарса қилолмайди. Бошқа қишлоқлар нима дейишаркин?

МУЛЛА НАЗИР — Бало уриб, ҳар жойда фарёд қилишяпти. Ҳамма ҳам биз сингари нима қиларини билмай ҳайрон.

БОБОСАНГИН — Солиқни тўлашмоқчими ёки йўқми?

САФАР — Қаердан тўлашади?

НОЗИМ — Балжувонда эртага ейишга нони топиладиган қанча хонадон топилади?

МУЛЛА НАЗИР — Билмадим, лекин кўп одамлар солиқни беролмаймиз дейишяпти.

ВОСЕЪ — Ахир, «беролмаймиз» билан иш битадими? Ҳеч ким илонга «мени чақма», — дейдими? Илон барибир заҳар солади, подшо қон ичади. Ҳар қайсиси ўз ишини қилади. Одамларимиз нақадар ношуд!

АКРАМ — Ношуд эмас, бир ёқадан бош чиқариб уюшмаганлар. Даштак қишлоғида ясовулларни уриб ҳайдашибди. Аммо гапинг тўғри, бир қишлоқнинг ёлғиз ўзи нима ҳам қила оларди?!

БОБОСАНГИН — **(Акрамга)** келишди, келишди. Вой, унинг мўйловига қаранг. Башарасидан ўлим ҳиди анқийди. Қўзғалинглар!

АКРАМ — Келаверишсин, мен нега қўзғалишим керак?

БОБОСАНГИН — Болакай, тур. Отларини олиб боғла. Тур! **(Акрам ўрнидан туради. Ясовуллар томон юради).**

ВОСЕЪ — **(Қизини чақиради)** Гулузор, ҳо Гулузор!

ГУЛУЗОР — Лаббай **(югуриб чиқади).**

ВОСЕЪ — Қизим, нон олиб чиқ, меҳмон келди **(Гулузор югуриб кетади. Тошясовул билан Қурбон жевачи келишади. Бобосангин, Восеъ, Мулла Назир, жевачи келишади. Бобосангин. Оймуҳаммад ва йиғилганлардан баъзилари ўринларидан турадилар. Баъзилар ўтираверадилра).**

ТОШЯСОВУЛ — Қандайсизлар, саломат, бардам бормисизлар?

ВОСЕЪ — Шукр, марҳамат қилинг, ясовулбоши, марҳамат! **(Жой кўрсатади, ҳамма ўтиради).**

ТОШЯСОВУЛ — Аҳволинг яхшими, Бобосангин? Қариб қолибсан-ку.

БОБОСАНГИН — Ҳа, садқаи жонинг бўлай, ясовулбоши, қаридим. Нотавон бўлиб қолдим, қўлимдан иш келмай қолди. **(Гулузор чой билан дастурхон олиб келади. Восеъ чойни олиб ўзининг ёнига қўяди, дастурхонни ясовуллар олдига ёзади. Нонни ушатиб, «марҳамат» дейди. Ясовуллар нондан олишади)** .

ТОШЯСОВУЛ — **(Бобосангинга)** Сени Бухорога юбориб сарбоз қиламиз, хўпми?

БОБОСАНГИН — Яхши қиласан. Мен сарбоз бўлсам, жаноби олийнинг жаҳонгир бўлади. **(Мажлис аҳлидан баъзилари кинояли кулишади).**

ТОШЯСОВУЛ — **(фотиҳа қилиб, дастурхоннинг бир четини қайтаради).** Хўш, дастурхонни йиғиштиринг! **(Восеъ дастурхонни йиғиб олади. Тошясовул дастурхонни Восеънинг қўлидан олиб яна ёзади.)** Ўзингча, одамгарчилик қилиб, нондан олинг ҳам демайсан-а! Сабр қил. **(Дастурхондаги нонни йиғиб олиб Қурбонга беради).** Жевачи, олиб кет! **(Восеъ дастурхонни олиб бир четга қўяди).**

ВОСЕЪ — Ўша нон етадими ёки яна олиб келайми?!

ТОШЯСОВУЛ — Етади, етади, шуниси етади. Майли, энди бир оз гаплашиб олайлик.

БОБОСАНГИН — Марҳамат, тақсир!

ТОШЯСОВУЛ — Жаноби олийларидан муборакнома келганки, чакана закот вақти зоҳир бўлди. Бу йил бир эчки ёки қўй устига бир тақя дағал мато ҳам қўшиб бериш керак. Жаноби олийларининг амрлари шу.

БОБОСАНГИН — Ясовулбоши, ўзингнинг инсофинг борми? Мана шу одамларга яхшилаб қара, эгниларидаги кўйлаклари чириб кетган. Агар дағал матолари бўлганида, ўзларига кийим тикиб олишарди. Ҳали ўша бир эчки ёки қўйни ҳам беришолмайди-ку, дағал матони қаердан топишади?

НОЗИМ — Жаноби олийларининг амри деб ўзимизни ўлдирайликми? Нарсамиз йўқ бўлса нима қилайлик?

ТОШЯСОВУЛ — Ўзларингни ўлдирасанларми, сотасанларми, нима қилсанглар қилларинг. Жаноби олийларининг амрларини бажо келтирасанлар.

БОБОСАНГИН — Ясовулбоши, бизлар жаноби олийларини кўрмаганмиз. Бегимиз жаноби олийларининг ноиблари, сен бегимизнинг ноиби бўлиб келдинг. Сенинг сўзинг жаноби олийларининг сўзи... Тошясовул, агар сен менга: «Осмонни ерга тушур», десанг, қилоламанми, йўқми?

ТОШЯСОВУЛ — Бу гапингни тушунмадим. Аниқроқ гапир.

БОБОСАНГИН — Мен, осмонни ерга тушуролмадим, сенинг амрингни, бажаролмадим. Сен нима қиласан?

ТОШЯСОВУЛ — Сен бемаъни гап айтдинг. Мен жинни бўлибманми «осмонни ерга тушур» деб амр қилсам?

БОБОСАНГИН — Бу ердаги халқ учун бир тақя дағал мато топиш осмонни ерга тушуришдан қийинроқ!

ҚУРБОН ЖЕВАЧИ — Қийинроқ деб солиқни бермоқчимассан-да.

БОБОСАНГИН — Бўлмаса, қаердан бераман?

ТОШЯСОВУЛ — Жаноби олийлари ҳақини сенда қолдирмайди. Танангдан терингни шилиб олади.

НОЗИМ — Сиз Бобосангинни зўрламанг. У ўз номидан эмас, ҳамманинг номидан гапиряпти.

ҚУРБОН ЖЕВАЧИ — Ҳамманинг номидан бўлса нима? Ҳаммангиз бўлиб жаноби олийларининг ҳақларини еб кетасизларми?!

НОЗИМ — Ҳеч нарсамиз йўқ.

ТОШЯСОВУЛ — Йўқ бўлса, хотин—бола-чақаларингизни сотиб, олишади. Сен масхарабозлик қилма!

ВОСЕЪ — Бор хотин — бола-чақаларимизни сотиб, ол. Ўзларимизни ўлдириб, ол!

ТОШЯСОВУЛ — **(ғазаб билан)** Нима дединг, нима дединг?!

НОЗИМ — Худо ҳақи, шу одамларни жонларидан безор қилдинглар...

ТОШЯСОВУЛ — Ҳой, Нозим, гапингни билиб гапир.

НОЗИМ — Бизларга на уй керак, на хотину бола-чақа, қайсиниси керак бўлса, олавер.

ТОШЯСОВУЛ — Ғайрат катта-ку!

ВОСЕЪ — Ҳой, Тошясовул. Жонимдан ўтиб кетгандан кейин, ўзимни ўтга урсам, сенга нима? Бор бекингга, вазирингга, амирингга айт. Берадиган нарсамиз йўқ.

ЯСОВУЛБОШИ — Ким йўқ деса, уни боғлаб ҳокимнинг олдига олиб бораман.

ҲАММА **(баравар)** — Ҳаммамиз «йўқ» деймиз, ҳаммамизни боғлаб обор!

ТОШЯСОВУЛ — Шу бир-икки тили узунларингни олиб кетсам бас. **(Жойидан туриб Нозимнинг тепасига келади).** Тур! Восеъ, сен ҳам тур!

ВОСЕЪ — Сен «боғлаб олиб бораман» дединг, мен нега турарканман?

ТОШЯСОВУЛ — **(ғазаб билан)** — Тур, деяпман, сенга!

ВОСЕЪ — Боғлаб обор!

ТОШЯСОВУЛ **(Восеъни ёқасидан ушлаб олдинга тортади. Восеъ ерга йиқилади. Ҳамма ғазабланиб жойларидан туриб кетади, Восеъ жаҳл билан додлайди)**: Қоч, турай! **(Ура-сола ўрнидан туради ва Тошясовулга қараб).** Мана ол! **(Бир мушт туширади. Тошясовул йиқилай дейди, лекин ўзини ушлаб қолади. Восеъ бақиради)**: — Урларинг, қўрқоқлар!

(Ҳамма бараварига Тошясовул билан Қурбон жевачига ташланиб, ура бошлайди. Ҳар томондан бақириқ-чақириқ эшитилади. Тош билан Қурбон уларнинг оёқлари тагига йиқиладилар. Бошларига, юзларига мушт ва тепкилар ёғилади. Сафар тош олиб ясовулни бошига уради. Тош ўша жойда ўлади. Қурбон уларнинг оёқ остилари остидан чиқиб қочади. Ҳамма унинг кетидан қувиб кетади).

ПАРДА ТУШАДИ.

(Давоми бор).

***Жевачи — қурол-аслаҳа омборининг соқчиси.**

ОРОЛБЎЙИ АҲОЛИСИ УЧУН

Қорақалпоғистон ҳукумати билан Германиялик доктор Аксель Стремплат ўртасида бир кеча-кундузда 2400 куб метр сувни тозалаб бериш қувватига эга бўлган Тахтакўпир сув тозалаш иншоотини бунёд этишга доир битим имзоланди. Гидрогеологларнинг хулосасига кўра, бу иншоотни ишга тушириш республикамизнинг сув таъминоти энг қийин бўлган районида ичимлик сув муаммосини ҳал қилиш имконини беради. «Инросспройс» Совет-Германия қўшма корхонаси «Акватекс-Компакт» қурилмасини Амударё этакларига етказиб бериш мажбуриятини олди. Уни сотиб олиш ва ўрнатиш харажатларини Германиянинг қизил крести ўз зиммасига олди, зарур коммуникацияларни ёткизиш билан боғлиқ қўшимча харажатларни «Водоканал» маҳаллий бошқармаси, Ўзбекистон қизил яримой жамияти ва Қорақолпоғистон ҳукумати биргалашиб тўлайдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

Риштон район марказий касалхонасида ўта малакали шифокорлар иш олиб бормоқда. Жарроҳлик бўлимини бошқариб келаётган Давлатжон Дадабоев ҳам ана шундай шифокорлардан ҳисобланади. Уни бу даргоҳда ишлаётганига ҳам эндиликда 20 йилдан ошди. Ўтган давр мобайнида у юзлаб оғир беморлар дардига малҳам топди. Шу боисдан минглаб фарғоналиклар қўли енгил шифокорни беҳад ҳурмат қилишади.

СУРАТДА: жарроҳ Давлатжон Дадабоев (ўнгда) шогирди Хиббатжон Саидов билан беморни рентген орқали кузатишмоқда.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

ШАХМАТ ОЛАМИДА НИМА ГАП?

Исландия пойтахти Рейкьявикда иккинчи жаҳон Кубоги баҳсларининг биринчи босқичи ниҳоясига етди. Уч ҳафтадан кўпроқ давом этган ушбу мусобақада жаҳоннинг етакчи шахматчиларидан 16 нафари дона сурди. Булар (қуръа белгилаган тартиб бўйича) қуйидагилардир: Валерий Салов, Александр Белявский, Анатолий Карпов, Александр Халифман, Борис Гулько (АҚШ), Любомир Любоевич (Югославия), Василий Иванчук, Ульф Андерссен (Швеция), Ясер Сейраван (АҚШ), Предраг Николич (Югославия), Ян Тимман (Нидерландия), Яан Эльвест (Эстония), Мюррей Чандлер, Жонатан Спильмен (иккаласи ҳам Буюк Британиядан), Лайош Портиш (Венгрия), Йохан Хьяртерсон (Исландия).

Й. Хьяертерсон мусобақаларни ташкил этган мамлакат вакили сифатида баҳсларда қатнашди. Буни таъкидлашимизнинг боиси шундаки, у билан ўйин натижаси жаҳон Кубоги баҳслари ҳисобига ўтмайди. Шу боис ҳам мусобақалар якунида навқирон шахматчилардан бири В. Иванчук ва собиқ жаҳон чемпиони А. Карпов ўн ярим очкодан жамғаришган бўлса-да, кубок баҳсларида Иванчукнинг мавкеи яхшироқдир. Негаки у Хьяртерсон билан дуранг ўйнади, Карпов эса исландиялик шахматчидан устун келди.

Навбатдаги ўринларни эгаллаган шахматчилар билан танишинг: Любоевич, Николич, Халифман — 9 тадан очко, Сейраван — 8, Спильмен ва Эльвест — 7,5, Белявский ва Салов—7, Портиш ва Хьяртерсон — 6,5, Чандлер — 6, Андерсон ва Тимман — 5,5, Гулько — 5.

Жаҳон кубоги баҳсларининг яна тўрт босқич ўйинлари ўтказилади. 26 нафар етакчи шахматчининг ҳар қайсиси уч босқич мусобақада қатнашиши керак. Улар сафида жаҳон чемпиони ва дастлабки жаҳон Кубоги мусобақалари ғолиби Гарри Каспаров ҳам бор. У иштирок этгани учунгина 100 минг доллар миқдорида пул олади.

Асосий соврин соҳиби эса уч босқич мусобақада жамғарилган очколари миқдорига қараб аниқланади. Бундан ташқари ҳар бир босқич ғолибига 25.000 доллар мукофот таъсис этилган. Шуниси ҳам борки, мусобақа қатнашчиларидан ҳеч қайси бири совринсиз қолмайди. Масалан, у ёки бу босқичда охирги ўринни олган шахматчига 3.000 доллар берилади. Умумий ҳисобда ғолиб чиққан 10.0000 доллар олса, 26-ўринни эгаллаган шахматчи 10.000 долларга эга бўлади.

* * *

Филиппин пойтахти Манилада грузиялик Майя Чибурданидзе ва хитойлик Сэ Чжюнь аёллар ўртасида шахмат тожи учун баҳсни қизитиб юборишди. Дастлабки ўйинларда хитойлик шахматчи ташаббусни қўлга олган бўлса, кейинчалик ҳозирги жаҳон чемпиони ўзини ўнглаб, рақибасини икки бор доғда қолдирди ва ҳисобда олдинга ўтди. Шундан сўнг кураш кескинлашиб, яна Сю Чжюнь қўли устун келди. Натижада ҳисоб тенглашди, сўнгра даъвогар олдинга ўтди.

Ҳозирча ҳисоб 6:5.

Ш. АЛЛАМОВ.

НАБОТОТ НЕЪМАТИ

ЧИРҚАНОҚ

Жийдадошлар оиласига мансуб бута-дарахт. Бўйи 2—5 метр атрофида. Барглари чизиқ-наштарсимон, учли, узунлиги 2—9 сантиметрча, устки томони кулранг, ости кумушранг. Гуллари кўримсиз, майда, сарғиш, баҳорда гуллайди. Меваси тухум нусха ёки думалоқ, сершира, сариқ-апельсинга ўхшаш, ананас таъмини эслатади.

Чирқаноқ (аблепиха) табиий ҳолда ўсади. Оврўпонинг Атлантика уммони соҳилларида жойлашган мамлакатларда, Жанубий Скандинавия ноҳияларида, Болқонда, Туркияда, Эрон, Афғонистон, Покистон, Хитой, Мўғулистонда, Ҳиндистоннинг Ҳимолай районларида, Иттифоқнинг Кавказ, Ўрта Осиё, Қозоғистон, Жанубий Сибирь, Забайкаль ерларида учрайди.

Меваси таркибида 8 фоизгача мой, 10,5 фоиз глицеридлар, 10,4 фоиз стеорин, минолин, пальмитин жавҳарлари, С, B_1, B_2, Е дармондорилари мавжуд.

Халқ табобатида мевасидан олинган ёғ ва шарбатдан камқувватликда фойдаланилади. Мева ва баргларининг қайнатмаси бод, меъда касалликларида фойда беради.

Уй шароитида чирқаноқдан қуйидагича тарзда дори тайёрлаш мумкин: 100 грамм меваси 1 литр сувга солиниб, 15 дақиқа қайнатилгач, 45 дақиқа дамлаб қўйилади. Қайнатма кунига тўрт марта бир ош қошиқдан ичилади.

Ғ. ТОЖИЕВ.

Муҳаррир
Н. ЕҚУБОВ.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗПЛОДООВОШЧВИНПРОМ» КОНЦЕРНИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАРИ ЖАМОАСИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-54-44, 33-16-27, 32-54-42. Маъсул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-54-33. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-54-48. Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими— 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими —32-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-54-33, 32-56-37, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54, 32-56-37. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткич — 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.00. Буюртма № 5989.